

INFORMATOR

NSPRV-CPTE

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org
www.srpss.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 4 • NOVEMBAR 2010 • BROJ 42(6)

У ЧАСТ ИСТАКНУТОМ ПЕДАГОГУ И РЕФОРМАТОРУ

Педагошки факултет у Сомбору и ОШ „Никола Вукићевић“ су 8. новембра обележили стогодишњицу упокојења Николе Вукићевића, знаменитог српског педагога, просветног реформатора, публицисте и књижевника, дугогодишњег професора и управника Српске учитељске школе у Сомбору и управника свих сомборских српских основних школа. Тог дана је одржан парастос Николи Вукићевићу, а представници града, факултета и школе, су положили цвеће на гроб Николе Вукићевића. У здању

Препарандије, ректор Универзитета у Новом Саду проф. др Мирослав Весковић, отворио је изложбу „Живот и рад Николе Ђ. Вукићевића“, а у Великој сали здања Жупаније, је представљена књига „Никола Ђ. Вукићевић (1830-1910) – животопис и библиографија“ Милана Степановића и Карле Селихар. Осим аутора, о књизи су говорили др Саша Марковић, др Борјанка Трајковић и др Саша Радојић. Кратке изводе из дела и беседа Николе Вукићевића казивали су ученици и студенти. (Насијавак на сир. 2)

НОВИ УГОВОР СА Wiener Städtische

НСПРВ више година успешно сарађује са Компанијом Wiener Städtische осигурање Viena Insurance Group и сви чланови НСПРВ су обучавани комбинованим колективним осигурањем. Премију осигурања за све чланове плаћа НСПРВ, што посебно добија на значају ако се зна да то више није законска обавеза послодавца.

Компанија Wiener Städtische жели да и кроз

простор у нашем Информатору члановима и будућим корисницима богате палете понуда „Wiener Städtische осигурање“ приближи све битне информације, чињенице и новине о производима и пословању Компаније и успостави, пре свега, двосмерну комуникацију. Зато питајте све што Вас интересује. Најчешћа питања и одговоре ћемо и публиковати. (Насијавак на сир. 5)

УРУЧЕНЕ НАГРАДЕ „ДР ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ“

Најуспешнијим просветним радницима у предшколским установама, основним и средњим школама у покрајини у протеклој школској години, 8. новембра су уручене награде „Др Ђорђе НАТОШЕВИЋ“. На пригодној свечаности у Влади Војводине, признања установама, односно васпитачима, наставницима, психолозима и педагозима, уручио је, подовом Дана просветних радника, председник Скупштине Војводине Шандор Егереш, а госте је поздравео и покрајински секретар за образовање Золтан Јегеш. Овогодишњи лауреати су Предраг Вајагић из Основне школе „Вук Ка-

рајић“ у Бачкој Паланци, Предшколска установа "Пчелица" из Апатина, Основна школа „Серво Михаљ“ из Мужље код Зрењанина, Основна школа „1. октобар“ из Ботоша и Гимназија „Светозар Марковић“ из Новог Сада.

Награда „Др Ђорђе НАТОШЕВИЋ“, као аутентично војвођанско признање установама и појединцима у области образовања, установљена је одлуком Скупштине Војводине 11. јула 2001. године, а одбор за доделу именује Влада Војводине. До сада је регистровано више од 350 кандидатура, а додељена су 42 признања.

МЛАДИ ТРАЖЕ ЗАБРАНУ НАСИЛНИЧКИХ ГРУПА

Представници „Иницијативе младих за људска права“ (YIHR) и активистичког покрета „Моја иницијатива“ затражили су 18. октобра од власти у Србији да учине све да се одговорни за недавно насиље у Београду и Ђенови ухапсе и казне у складу са законом, као и да забране навијачке, про-фашистичке и екстремистичке организације које користе насиље за изражавање ставова, преноси „Seecult“. Током ултичне реакције под називом „Забрањујем!“, одржане испред Палате „Албанија“ у центру Београда, чији су излози такође страдали приликом ерупције насиља поводом Параде поноса, млади активисти су позвали министарства просвете, омладине и спорта и људских и мањинских права, као и повереницу за заштиту равноправности и све друге релевантне институције, да свеобухватном акцијом промовишу вредности толеранције, ненасиља и поштовања различитости. Акција је одржана у оквиру обележавања Светског дана младих за демократију, а окупила је више од 150 младих људи из целе Србије. Грађани Београда, као и млади из Прешева, Новог Сада, Врања, Бујановца и Ниша, имали су прилику да искажу свој став о недавним сукобима хулигана и полиције и поруче држави на који начин би требало решити тај проблем. Њихове изјаве биће део филма који припрема Светски покрет младих за демократију, који ће приказати како је широм света обележен Светски дан младих за демократију.

“Србија као ни једно друго друштво никад не може бити утопија, насиље никад неће кроз престати, али оно што се у протекле две недеље десило овде и у Италији је недопустиво. Полиција прави неке помаке, али није сама у том систему - важно је да свој посао добро ради и тужилаштво и правосудје. Они су заказали, а оштрије санкције за све изгреднике допринеле би побољшању ситуације када је насиље у питању. Није смело да се догоди ни да хулигани буду у скупштинама спортских клубова”, казала је активисткиња „Моје иницијативе“ из Новог Сада.

У овом броју можете још читати:

МЕЂУКОЛЕГИЈАЛНИ ОДНОСИ УЧИТЕЉА У XIX ВЕКУ	стр. 2
ПРЕКОВРЕМЕНИ/ПРЕКОНОРМНИ РАД У ПРОСВЕТИ	стр. 3
КОЛЕКТИВНИ УГОВОР ЗРЕО ЗА ИЗМЕНЕ	стр. 5
МОБИНГ	стр. 6
МЛАДИЋИ И НАСИЉЕ	стр. 8
МАТУРА УМЕСТО ПРИЈЕМНОГ	стр. 9
ПЛАТЕ НА ЛЕРУ, ИНФЛАЦИЈА У ПЕТОЈ БРЗИНИ	стр. 10
ПРАВНИЦИ ОДГОВАРАЈУ - ПРИЈЕМ У РАДНИ ОДНОС	стр. 11
СТУДИРА У 101. ГОДИНИ	стр. 12

SRPSKE GIMNAZIJE U XVIII VEKU

Prva srpska gimnazija osnovana je 1791. godine u Karlovcima, sedištu srpskih mitropolita i patrijaraha, gradiću na padinama Fruške gore. Nastala je zalaganjem mitropolita Stratimirovića, kao i novčanim prilozima bogatog karlovačkog trgovca Dimitrija Anastasijevića Sabova (20 000 forinti) i drugih karlovačkih građana (19 100 forinti). U početku, sve do 1870. godine, nalazila se u zgradi nekadašnje Latinske škole. Nastava je izvođena, po ugledu na nastavne planove mađarskih gimnazija, na latinskom i nemačkom jeziku. Prve školske godine radio je samo prvi razred, a 1796. godine karlovačka gimnazija je imala pet razreda (pripremni, I-III gramatikalni i V humanitarni – retorika). Tek posle Mađarske revolucije, 1. novembra 1849. godine ona je reorganizovana i dobila šesti razred – poetiku, tako da se nalazila u popisu šestorazrednih gimnazija u Ugarskoj (ukupno njih 28). U jesen 1852. godine proširuje se na sedmi razred, a sledeće školske godine prelazi u osmorazrednu gimnaziju. Karlovačka gimnazija uživala je veliki ugled, a mnogi njeni učenici su veoma uspešno nastavljali školovanje po mađarskim višim i visokom školama.

Novi Sad je, 1789. godine, prvo dobio katoličku potpunu gimnaziju, zahvaljujući austrijskom caru Josifu II. Međutim, mitropolit Stratimirović, novosadski episkop Gedeon Petrović i srpski građani želeli su da imaju i srpsku gimnaziju. Osnovani su je 1810. godine uz pomoć velikih novčanik priloga Save Vukovića, spahije iz Berkasova (20 000 forinti) i novosadskih građana. Ona se postepeno širila, tako da je 1818. godine postala šestorazredna. Mađari su tokom bombardovanja Novog Sada (1849) uništili zgradu gimnazije, te je ona, zbog nedostatka školskih prostorija, svedena na četiri razreda. Ponovo je postala potpuna, šestorazredna, tek 1865/66. godine, a proširena je na sedmi i osmi razred (filozofiju) u jesen 1867. godine. U to vreme (1864) u Novi Sad se iz Pešte premešta Matica srpska, pa od tada ovaj grad, poznat pod nazivom „Srpska Atina“, postaje glavni srpski prosvetni i kulturni centar. To se dešava neposredno posle pobeđe srpsko liberalnog građanstva nad konzervativnim sveštenstvom (Blagoveštanski sabor 1861. godine).

Obe susedne gimnazije, i karlovačka i novosadska, imale su velike zasluge kada je reč o obrazovanju mlade srpske inteligencije i razvijanju njene nacionalne svesti. Kroz te gimnazije prošao je veliki broj istaknutih Srba, mnogi njihovi učenici posvetili su se učiteljskom pozivu, a neki od njih su otišli u matičnu Srbiju. Mnogo manji broj srpskih učenika pohađao je nastavu u gimnazijama u Dubrovniku, Šibeniku, Beogradu, Pešti, Temišvaru, Segedinu, Kečkemetu, Požunu (današnja Bratislava), Vukovaru, Osijeku, Debrecinu, Aradu, Kežmarku, Sarvašu, Vinkovcima i dr.

Analiza podataka pokazuje da se najveći broj učitelja – svršenih gimnazijalaca školovao u Karlovcima (29) i Novom Sadu (24), zatim u Temišvaru (10), Dubrovniku (4), Segedinu (4), Osijeku (3), Aradu (3), Pešti (2), Šibeniku (2), Požunu (današnja Bratislava, 2) i po jedan u Banatskoj Palanci (polugimnazija), Baji, Sarvašu, Debrecinu, Vinkovcima, Vukovaru, Kečkemetu, Beogradu i Kragujevcu. Nisu poznate gimnazije za 22 učenika, međutim, ako pogledamo mesta njihovog rođenja, uočićemo da polovina (njih 11) potiče iz južnog Banata, dakle iz oblasti koja je uglavnom slala svoje učenike na gimnazijsko školovanje u Temišvar – banatsko vojno i administrativno središte. Toj pretpostavci ide u prilog činjenica da svi poznati temišvarski gimnazijalci potiču iz Banata. U novosadsku gimnaziju uglavnom su dolazili učenici iz Bačke (17), a Sremci – u karlovačku gimnaziju. Pošto neke gimnazije nisu bile potpune, devet učenika je nastavlilo školovanje u potpunim gimnazijama (sedmi i osmi razred – filozofiju), po dva u Pešti, Segedinu i Kežmarku i po jedan u Debrecinu, Sarvašu i Baji.

MEĐUKOLEGIJALNI ODNOSI UČITELJA U XIX VEKU

U periodu od 1804. do 1858. godine međukolegijalni odnosi učitelja u Srbiji mogli su postojati samo u Beogradu i varošicama pošto u seoskim školama gotovo da nigde nije bilo dva ili više učitelja. Pored toga, postojale su veoma slabe veze učitelja s kolegama iz susednih škola, izuzev ako su oni bili rođaci ili prijatelji odranije. Na to su uticale loše saobraćajne veze i izvesna izolovanost sela. Treba reći da je Učiteljsko udruženje Kneževine Srbije osnovano tek 1881. godine. Među glavnim inicijatorima za njegovo osnivanje bio je učitelj Dimitrije Putnik, otac čuvenog vojvode Radomira Putnika.

Retki su podaci iz literature i arhivske građe o prijateljskim odnosima među učiteljima. Navešćemo primer učitelja užičke škole, Dubrovčanina Petra Marinovića i Kotoranina Spiridona Popovića. Njih su zbližili zajednički zavičaj (Primorje) i završena škola (bogoslovija). Obojica su imala široko obrazovanje i kulturu, govorili su nekoliko svetskih jezika i dobro poznavali literaturu. Nisu ulazili u sukobe s meštanima i lokalnim vlastima te zabačene srpske varošice.

Dobri prijatelji bili su i Vojvodani Đura Jakšić i Đorđe Ugodić, naročito kao požarevački učitelji. To prijateljstvo nastavljeno je i posle njihovih premeštaja u druge škole.

Ali bilo je i ekstremnih sukoba među učiteljima, čak i u crkvi. Početkom 1840. godine, u vreme svečane liturgije posvećene povratku kneza Mihaila iz audijencije sultanu, valjevski učitelji Toma Babić i Aleksa Stojšić počeli su prepirku iza pevnice. Epilog sukoba bio je premeštaj Tome Babića i umanjnje plate (na 60 talira) Aleksu Stojšiću.

Zabeležen je, takođe, sukob u Smederevu između učitelja grčke škole i Svetozara Desimirovića, učitelja starije normalne smederevske škole, koji se preneo i na njihove učenike. Desimirović se žalio da je njegovih pet najboljih učenika prešlo u privatnu novoosnovanu grčku školu, te da ga je grčki učitelj ismevao i vređao u crkvi. Obavešteni smo o tom sukobu, Početeljstvo presveštenija naložilo je grčkom učitelju da ne utiče na crkvene pjenije buduću da je ono u dužnosti učitelja srpskih normalnih škola.

Do najvećih sukoba učitelja dolazilo je u beogradskoj školi, najviše u vreme prve vladavine kneza Miloša Obrenovića. Sačuvano je i pismo Mihaila Nikolića, učitelja iz Ripnja (10. septembar 1825), koje je on uputio tutorima beogradske crkve. Posle šest godina Sud beogradske varoši ispitao je ovog učitelja u vezi sa njegovom tužbom i presudio sledeće: Jakova Adnadevića smenio je s učiteljske dužnosti, a Kostu Zako je naredio da učitelja Mišu prizna za svog direktora (24. jun 1831).

Veliki problem u to vreme bilo je i zapošljavanje učiteljice u istom gradu u kome već radi njen suprug – učitelj. Takav problem rešen je na štetu postojeće učiteljice Ljube Mihailović. Marija, žena požarevačkog učitelja Sime Nikolića, tašta Đure Jakšića, želela je da se zaposli u ženskoj požarevačkoj školi pošto je već privatno obučavala devojčice u svojoj kući. Učiteljska porodica Nikolić uspeła je da pridobije Petra Radovanovića, direktora srbijanskih škola, koji je došao u Požarevac da otera učiteljicu Ljubu iako su članovi školskog odbora tvrdili da ona „lepo postupa sa decom“. Posle Ljubinog razrešenja (18. juna 1856) zaposlena je učiteljica Marija Ilić. Ovaj učiteljski par zadržao se u Požarevcu. Zabeležen je u popisu stanovništva 1862. godine, pod brojem 200: „Sima Nikolić, učitelj, 47 godina života; Marija, žena, 35; Milosava, Kći, 9.“

IN MEMORIAM: NIKOLA VUKIĆEVIĆ (Nastavak sa str. 1)

Nikola Vukićević istaknuti srpski pedagog i prosvetni reformator druge polovine XIX veka, bio je počasni član Matice srpske, dopisni član Srpskog učenog društva i počasni član Srpske kraljevske akademije, dugogodišnji profesor i upravnik Srpske učiteljske škole (Preparandije), upravnik Srpske više devojačke škole u Somboru, upravnik svih srpskih osnovnih škola somborskih ... Rođen je u Somboru 21. novembra 1830. godine. Posle završene klasične gimnazije u Segedinu počeo je da studira filozofiju, ali je zbog bolesti napustio studije. Godine 1853. postavljen je za glavnog učitelja Somborske učiteljske škole i pola veka proveo u ovoj školi, prvo kao nastavnik pedagoških predmeta, a od 1871. godine kao direktor škole, sve do penzionisanja 1904. godine. Istovremeno, Vukićević je bio i upravitelj Srpske više devojačke škole i upravitelj svih somborskih osnovnih škola, a posle smrti Đorđa Natoševića preuzeo je i dužnost školskog referenta Mitropolije Karlovačke. Iako nije bio školovani pedagog, Vukićević se kroz pedagošku praksu i samoobrazovanje razvio u vrsnog školskog organizatora, pedagoga i nastavnika praktičara-metodičara.

Nikola Vukićević i sto godina nakon smrti (8. novembra 1910), ostaje istinski veliko i svetlo ime srpske prosvetne istorije devetnaestog stoleća.

НАСИЉЕ У КУЋАМА ЗНАЊА

- Мали проценти (прековременог рада) велика брига (и нов трошак) за Министарство
- Држава штеди на кривом месту ● На удару професори математике, језика, музичке културе и други

Синдикат радника у просвети Србије је у дужем периоду упозоравало на штетне последице неконзистентног начина финансирања послова у образовању, настале због непоштовања: Правилника о цени услуга средње школе („Службени гласник РС“ бр. 35/93) и Правилника о мерилима за утврђивање цене услуга у основној школи („Службени гласник РС“ бр. 42/93). кога су доносиоци одлука укалупили у тзв. линеарно финансирање унутар претпостављеног, а не реалног буџета, заборавајући при томе да су извршиоци посла живи људи и да се послови разликују од године до године, а да реформа образовања која је у току условљава увођење нових извршилаца, што, уз чињеницу да није учињена рационализација постојећих, прети да уруши систем.

На једној страни бољећивост просветних власти довела је да се у школама задрже (готово) сви извршиоци и да се плате и измишљени послови, а на другој страни, кад је прва провера буџета показала да средстава нема довољно, просветне власти су кренуле да штеде. Међутим, они су одлучили да штеде на раду, а не на нераду, те је тако под удар дошао прековремени рад, који је „преко ноћи“ анатемисан и проглашен незаконитим, иако смо у више саопштења и дописа јасно образложили да тај рад и те како постоји, да је дефинисан и утврђен Законом о раду и да је послодавац (директор) дужан да запосленом изда решење о прековременом раду, а да га Министарство плати у складу са Законом и ПКУ.

Уместо да се ресорно Министарство избори за већи буџет и да обезбеди средства за овај стварни, а не да их расипа на фиктивни рад, оно је путем својих чиновника из Одељења за припрему буџета упутило свим школама, а преко школских управа две просто-проширене реченице (ни мањег дописа, ни већег хаоса), у којима констатују да је „примећено да поједине школе исказују преко нормни рад који није предвиђен Законом о основама система образовања и васпитања“, заборавајући, при том, на чињеницу да ваљда у овој држави постоје и други закони, те ако lex specialis законом нешто није уређено, примењује се Закон о раду.

Тако је на велику сцену ступило правно безакоње и насиље широке лепезе у коме су бројни директори кренули хаметиче на колеге којима су претходно доделили по час-два, не из разлога да им то поправи материјални положај, већ из разлога што и нису могли другачије ни да поделе те часове. Након чувеног дописа од 20. октобра о.г. из Одељења за припрему буџета директори су кренули да убеђују наставнике математике, српског и других језика, наставнике у музичким школама да би било по школу добро да они и будуће задрже те часове (е сад то није незаконито) уколико престану да то раде цаба, а неки су отишли и корак даље, па су захтевали од запослених да потпишу изјаве „да пристају да часове преко норме (чиме су признали да уствари постоји прековремени рад) изводе волонтерски без новчане надокнаде“, а све, наводно, „у складу са Упутством добијеним од Школске управе“. У разговору са начелницима управа добили смо одговор да никакво упутство тога типа није нити упућено,

нити достављено директорима, што значи да су директори поступили по свом нахођењу, а наравно и мимо закона. Једна група директора, која очигледно не разуме, или се бар прави да не разуме, како се формира норма наставника, врши насиље над наставницима да прихвате већи број часова непосредног рада са ученицима од онога прописаног законом (24) и уређеног у правилницима о цени услуга и правилницима о норми наставника који су још увек важећи, при томе ослобађајући их оних, увек магловитих, осталих послова, заборавајући да тек тиме крши спорни члан „Крвног“ закона који говори о максимуму часова непосредног рада са ученицима.

Стога апелујемо на колеге да не подлегну притисцима и да не потпишу никакве изјаве тога типа, већ да нам и изјаве о бесплатном прековременом раду и изјаву о начину притиска на њих да прихвате да бесплатно раде доставе како би могли санкционисати те појаве. Такође их молимо да нам доставе решења о 40-часовној радној недељи и да, у случају уколико имају веће оптерећење од 20, односно (18+2) + 4 часа непосредног рада са ученицима захтевају од послодавца да им у складу са Законом о раду, члан 193. став 1. издају Решење о прековременом раду и, наравно, да се тај рад плати. Напомињемо да уколико запослени потпише изјаву да жели бесплатно да ради часове преко норме, сам себи избија могућност да право накнаде за тај посао оствари у сарадњи са Синдикатом, а на суду.

Последња догађања у школама подсетила су нас на време за које смо мислили да су одавно иза нас, време бешчасња када су се „делатници од посбног друштвеног интереса“ морали за своја права борити на улици, штрајковима, протестима, у вишенедељним синдикалним и другим акцијама. Изгледа да су и демократски директори врло брзо научили манире својих колега из времена црвено-црне и сличних коалиција, при чему ни најмање не воде рачуна да ће можда једног дана опет бити наше колеге и делити са нама места у истим зборницима.

Синдикат ће о свему овоме обавестити и међународну и другу јавност и упозорити на чињеницу да ће ипак велик број запослених одбити насиље над собом, над професијом и неће предавати часове који не буду плаћени. Директорима остаје да на те делове норме приме нове извршиоце (само у једној малој музичкој школи у Суботици ако би се применило инсистирање министарства на 100% норми било неопходно примити чак 11 нових радника), а Министарству ће то произвести нове трошкове за плате, за допринос и порезе у пуном износу, док ће ЈЛС морати платити трошкове и неке друге припадљности.

Душебрижници о буџету који штеде на раду, а плаћају нерад, заборавајући и овом приликом да у школама, сем наставника, раде и други запослени о чијим нормама и задужењима није било говора, иако није природно, нити нормално да ако се обим послова смањује наставницима, да се не смањује и другим запосленима, без обзира обављали они најсложније или најједноставније послове.

НИЈЕ ШИЈА – НЕГО ВРАТ!

Лингвистика изнад логике – преко нормно није прековремено, а педагошка норма није норма непосредног рада са ученицима

Након што је, у једном моменту разнежено над судбином оних за које нема довољно посла у образовању било (пре)широке руке, па за те запослене измислило послове, што се види из поступка решавања „технолошких“ вишкова, којих је парадоксално било мање него претходне године, Министарство је увидело да је у претпостављеном буџету, а у оквиру „линеарног финансирања“ (успут да кажемо да је тај начин финансирања у непосредној супротности са важећим правилницима о цени услуга у школама) недовољно пара да се исфинансира 12хсептембарска зарада кренуло да тражи уштеде. Размишљајући о том, неком у Министарству је пала на памет „спасоносна“ идеја да то буде прековремени рад наставника, а да при томе нико досад није повео рачуна о нпр. радном времену ненаставних радника, за које претпостављамо да се ипак смањило обим послова ако је познато да се број љака смањило за петину.

Елем, због тога што је у пракси присутно да су, због немогућности делења часова једног одељења, неки наставници имали понеки час више, а негде и по одељење или два више, јер се није могла обезбедити стручна настава, а из педагошких разлога није било могуће увести другог човека у једно те исто одељење, сви су „напали“ прековремени рад/преко нормне часове, најчешће наставника математике и језика.

Да Министарству није била намера да те часове додели неким новим извршиоцима, види се и из епилога и развоја догађаја који је уследио, и ових дана доживео кулминацију, у примереним, незаконитим, нехуманим, а надање недљудским притисцима великог броја директора на запослене, који су ученама, претњама, притисцима свих боја и врста, покушали да људе којима су ти часови додељени на почетку школске године приволе

да те часове одржавају, али да их раде бесплатно, јер, наводно, ни други запослени у школама неће добити, због њих, следећу плату, нови људи који дођу истиснуће старе, нуђена су и обећања да ће им то бити надокнађено следеће године („не лишпиш магаре до зелене траве“), тражено је од њих да пронађу неку сличну школу па да изврше замену са наставником у истом положају у тој школи, као и још читав низ неразумних понуда, ...

Једна група директора је понудила запосленима, наравно уз све ове притиске и учене, да потпишу изјаве у којима се одричу права да им се изврши рад и плати, други су то назвали сагласностима, али опет да раде а да им то не буде плаћено, о чему је Синдикат обавестио јавност и надлежне инспекције, а наравно и Министарство просвете, које је ову кашу и замесило. Приликом докидања прековременог рада, сви се листом позивају на кратак e-mail Одељења за припрему буџета у коме се наводи да „сваки наставник треба да има норму 100%“, што је апсолутно нонсенс, јер у школама има и запослених са мањом нормом и са пуном нормом, али и оних који због природе посла имају и увећану норму. То што ово питање није уређено Законом о основама система образовања и васпитања не значи да није уређено, јер је питање прековременог рада потпуно уређено Законом о раду и колективним уговорима, те се као такво са правног аспекта и не може доводити у питање. Али да се „Власи не би досетили“, Министарство је прековремени рад назвало преко нормним радом, те сада тврди да нису против тога да се прековремени рад плати, али не може да се плати и преко нормни рад, јер га, по њима нема у „Крвном“ закону. Јасно је да је иза овог замешатељства само намера да се замагли ствар, а не разреши, јер је јасно да се ради о истој ствари.

Sve ovo podseća i na drugi deo ove приче, који смо у неколико наврата водили са представницима Министарства просвете – читај: начелницима школских управа, којима смо покушали разјаснити шта улази у пуно радно време (норму) наставника и на који је начин законски уређена та иста норма: Законом, правилницима о норми и правилницима о цени услуга, на шта су бирократе славодобитно констатовале да нема више педагошке норме свих облика образовно васпитног рада наставника и стручних сарадника, већ постоји норма непосредног рада!!! Као да је то нешто потпуно другачије, заборављајући, при томе, да се ради о једној те истој ствари и језичкој недоследности или, боље речено, усклађивању са језичким стандардима који се временом ипак мењају, уосталом као и легислатива која регулише ово питање.

Ипак, ако и нема „педагошке норме“, морамо подсетити и овом приликом да још увек постоји подзаконски акт – Правилник о педагошкој норми свих облика образовно-васпитног рада, наставника и стручних сарадника у средњој школи („Сл. гласник РС“ – „Просветни гласник“ бр. 1/92, 23/97 и 2/2000) и да тај исти правилник препознаје као норму наставника, недељну норму од 20 часова теоријске наставе (18 часова за наставнике језика и математике, који додуше имају и 2 часа недељно за исправку писмених задатака), 4 часа других обавезних облика образовно-васпитног рада и друге послове и да све оно што је изнад тих 20 (18+2) часова за

њих је прековремени рад јер не могу бити ослобођени ни других облика образовно-васпитног рада, а ни осталих послова, поготово у релативно малим школама, са малим бројем одељења (8-16), а којих је највише у Србији. И не само то – пошто је и лаику јасно да школа са 8 одељења има, у правилу, само два наставника који се приближавају 100 процентној норми, а остали морају да часове потраже у некој другој, као и што школа са 16 одељења може тек удовољити пуној норми за 7-8 наставника, јасно је да се код ових људи мора појавити неки час више, хтели они то или не хтели, јер је то фактичко стање. Овом приликом нећемо о томе колико пута је наш Синдикат инсистирао да се изврши рационализација мреже школа и броја извршилаца (али уз стимулативни социјални програм).

Стога нико нема право да овим људима ускрати да и њихов рад буде плаћен, па звао то овако или онако. Да ли је нешто педагошка норма или норма непосредног рада, да ли је нешто прековремени или прекономни рад, да ли је нешто рад, посао и/или дело, да ли је нешто плата или зарада, да ли је неко самохрани родитељ или самостално врши родитељско право...постаје у овом случају ирелевантно, јер се ради о синонимима, а не о суштини. Суштина је да се мора раздвојити рад од нерада и да се, за разлику од нерада, рад мора платити. На крају крајева, не каже ли наш народ: „Зови ме и лонцем, само ме немој разбити“.

SAMI SEBE SAPLIĆEMO

Pristajanjem na besplatan prekovremeni rad prosvetari šalju loš signal donosiocima odluka

Nedavno završeni pregovori Vlade Republike Srbije sa MMF-om trebali su da utvrde kako će biti okončana ova budžetska godina, i u kom smeru će se kretati sledeća budžetska godina, pa samim time i koliko će biti „odmrznuti“ prosvetari; da li samo za ono što su sindikati već prihvatili (3 povišice od cca 7-8%) ili i za ono što sindikati još treba da izbere (povećanje plate kroz korekciju koeficijent od 12-19%) i nakon čega će uslediti pregovori sindikata i Vlade.

Slabu i inače lošu pregovaračku poziciju sindikata zaposlenih u prosveti opasno je narušio razvoj događaja poslednje nedelje u oktobru i prve nedelje u oktobru u kojoj su nastavnici sa prekovremenim (prekonornmim) radom listom pristali da deo norme iznad 100% rade džaba, za razliku od njihovih kolega iz korpusa javnih delatnika, koji nisu prihvatili ni povišice od 40%, poput zaposlenih u pravosudnim organima, odnosno zahtevaju povišice poput lekara ili će zbog plata, poput policijskih službenika, u štrajk 12. ovog meseca.

Iako je Ministarstvo prosvete u međuvremenu rateriralo sa tvrdnjama da ne postoji prekovremeni rad, činjenica je da su nastavnici kojima je zbog organizacionih i sličnih problema pripao po čas-dva više od norme, da li zbog pritisaka ili nečeg drugog, sami sebe sapleli, prihvativši da ove časove rade „za

dž“. Ne samo da su time sebi oduzeli ono što im pripada – naknada za prekovremeni rad, već su poslali loš signal, da možda Ministarstvo može i više, i dalje da ih zakida. U svetlu te situacije u kojoj se nisu snašli ni sindikati u školama koji su akciju trebali voditi po principu da se pravo mora poštovati i platiti jer je ipak reč o radu, za razliku od nerada, oni su slegali ramenima – „pa ljudi su sami odlučili“, zaboravljajući da je trebalo objasniti situaciju i naglasiti da je posao direktora bio da organizuju rad i da upravo oni (direktori) budu ti koji će braniti činjenicu da je jednom broju zaposlenih uvećan obim posla iz, prvenstveno pedagoških razloga i nemogućnosti, odnosno neprirodne situacije, da se odjeljenje deli na dva nastavnika.

Umesto toga, oni su se odlučili, iako to izgleda da od njih niko nije ni tražio, da obmanjuju te zaposlene da ako ne budu prihvatili da rade više od norme besplatno, da im neće biti plaćeno ni 100%, već manje. Ili da će novodovedeni zaposleni na deo norme njih istisnuti sa njihovih radnih mesta prilikom neke buduće podele časova. Pri tome ni prvo, ni drugo nije tačno, pošto se pitanje punog 100-procentnog angažovanja može rešiti na više elegantnih načina: ili preraspodelom norme unutar godišnjeg planiranog fonda časova ili nekim drugim poslovima (uostalom direktori su bili veoma maštoviti kada su izmišljali

kojekakve poslove za ljude sa nepunom normom) ili zašto ne prebacivanjem nekog časa iz kategorije „ostalih poslova“, odnosno poslova iz dela onih famoznih „ostalih oblika obrazovno-vaspitnog rada“ u fond časova obavezne redovne nastave (zašto ne bi mogao i ovakav proces kad se stalno pokušava onaj u drugom smeru), znači li to možda da jednom može – prebacivanjem iz kvote obaveznih časova na ostale, a drugi put to ne može! Što se tiče ugrožavanja radnih mesta od strane novih izvršilaca, važno je reći da ti ljudi, sasvim izvesno, neće moći ugroziti one koji sada rade u školama iz proste činjenice da, hipotetički, i kad bi imali veći broj bodova od onih koji trenutno rade u školi (što ipak nije realno), i u tom slučaju bi mogli dobiti samo taj (mali) deo norme na koji su primljeni i ništa više! Na kraju krajeva, o kriterijumima za viškove, sa Ministarstvom će pregovarati sindikati, a ne direktori i tu nikakva obećanja neće pomoći onima koji, prilikom utvrđivanja listi zaposlenih za čijim radom prestaje potreba.

Jedno je sasvim izvesno - da će echo ovih događanja sasvim sigurno oslabiti pregovaračku poziciju sindikata, umesto da smo je doslednom odbranom prava na prekovremeni rad pojačali. Tim pre što su svi pravni stručnjaci složni u tome da postoji prekovremeni rad, pa samim tim on mora i da bude valorizovan i plaćen.

PREKOVREMENI RAD U PROSVETI

Pitanje prekovremenog rada u prosveti nije regulisano niti jednom odredbom Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, tako da se na ova pitanja ima primeniti Zakon o radu i odredbe PKU.

Članom 135. stav 1. Zakona propisano je da škola može zaključiti ugovor o izvođenju nastave za najviše 30 odsto od punog radnog vremena sa licem zaposlenim u drugoj ustanovi ili drugog poslodavca, u slučajevima iz člana 132. stav 1. ovog Zakona.

Članom 132. stav 1. Zakona je regulisano zasnivanje radnog odnosa na određeno vreme. To praktično znači da kada se radi o obavljanju poslova do 30 posto punog radnog vremena može se, umesto zasnivanja radnog odnosa, primiti zaposleni iz druge ustanove, bez zasnivanja radnog odnosa, zaključivanjem ugovora o izvođenju nastave. Iz ovoga proizilazi da, ukoliko se radi o više od 30 odsto, onda se ima primeniti odredba o zasnivanju radnog odnosa na određeno vreme.

Rad zaposlenog iz druge ustanove u školi po svojoj pravnoj prirodi nije prekovremeni rad iz člana 53. Zakona o radu, već se radi o dopunskom radu iz člana 202. Zakona o radu jer je tu sadrža-

na odredba da takav rad može iznositi najviše do 1/3 punog radnog vremena. Prema tome odredba čl.135. ne reguliše prekovremeni, već dopunski rad. Zaposleni sa punim radnim vremenom, koji radi u drugoj ustanovi do 30 odsto punog radnog vremena ne radi prekovremeno (jer taj rad može trajati najviše 8 časova nedeljno, dakle 20 odsto punog radnog vremena), već se bavi dopunskim radom, a visina naknade se određuje ugovorom i nije propisana zakonom. O prekovremenom radu, u smislu člana 53. Zakona o radu može se govoriti samo u slučaju kada zaposleni takav rad obavlja u svojoj organizaciji u kojoj je u radnom odnosu, u trajanju dužem od 8 sati, ali ne duže od 8 sati nedeljno. Minimalna cena tog rada je propisana čl. 108. st.1. tač. 3 Zakona o radu.

Iz ovoga je očigledno da član 135. Zakona ne reguliše prekovremeni rad i ne može se primeniti na prekovremeni rad, niti znači zabranu prekovremenog rada za zaposlenog sa punim radnim vremenom, a još manje znači da se takav rad ne treba platiti na način koji je propisan Zakonom o radu i KU.

Član 136. Zakona govori o normi, o punom i nepunom radnom vremenu, kao što Zakon o radu

govori o punom radnom vremenu, nepunom, skraćenom, u čl. 50-52, a u posebnom članu 53. definiše prekovremeni rad. Kako član 136. ne sadrži niti jednu odredbu o prekovremenom radu, kao ni član 135. jedino se može zaključiti da se na prekovremeni rad u prosveti primenjuju odredbe Zakona o radu. Članom 136. st. 1. tač. 1. praktično nije dirana norma od 20 časova nastave iz „starog“ Zakona samo je dodato i 4 časa drugih oblika neposrednog obrazovno-vaspitnog rada kojih nije ranije bilo u Pravilniku o normi i stari Zakon to nije pominjao. To znači da nastavnik može imati najviše 20 časova nastave u okviru pune norme, ukoliko mu se dodaju još neki časovi nastave preko 20 časova (ili 18+2), to je PREKOVREMENI RAD.

Tumačenje da je u prosveti zabranjen prekovremeni rad, a dozvoljen rad drugog nastavnika iz druge škole sa punim radnim vremenom do 30 odsto značio bi neravnopravan tretman zaposlenog u ustanovi koji to ne može raditi, ali može onaj iz druge ustanove iako i on ima puno radno vreme. Pojednostavljeno, to znači da zaposleni u „svojoj“ školi ne može raditi prekovremeno, ali može u drugoj, što je zaista idiotski.

ММФ ОТИШАО, СЛЕДЕ ПРЕГОВОРИ

По први пут је делегација ММФ-а отишла из Београда, а да договорено није стављено и на папир и потписано, из чега би се погрешно могло закључити да није утврђен буџетски оквир унутар кога ће Влада предложити, а Скупштина усвојити ребаланс за ову и буџет за наредну годину. Јасно је к'о дан да је буџетски оквир толико одређен, да готово и нема великог маневарског за нека велика очекивања и наравно повишице. Стога ће бити интересантно пратити колико ће синдикати бити успешни у преговорима и да ли ће сем, већ у начелу прихваћеног, одмрзавања и скромних повишица између 7 и 8% бити могућности за неко друго побољшање материјалног положаја. Видели смо како су прошли запослени у правосудним органима, а и полиција која је тражила плате веће за 40%, а одустала од штрајка након што им је министар и потпредседник Владе Ивица Дачић обећао 4%.

Што се тиче СрпС-а, ми смо прихватили, у начелу, три повишице које ипак гарантују да ће плате реално бити сачуване и увећане бар за онолико колики буде раст БДП, а што се тиче другог повећања, покушаћемо га остварити кроз корекцију коефицијената, који су управо на посматрању у Министарству финансија. Наиме, СрпС је захтевао да се за најједноставнији рад убудуће исплаћује минимална зарада, а да односи у зарадама за најједноставнији и најсложенији рад буду сачувани. Ова рачуница показује да би за њу било неопходно обезбедити готово петину више средстава него у претходној години – тачније 19%, а како смо сазнали од помоћнице министра просвете задужене за финансије г-ђе Бојане Митровић, Министарство је требало од „државног ризничара“ свега 9 милијарди више него ли у претходној години, што није ни половина од потребних средстава.

Предлог Протокола о политици плата у сле-

дећој години и Уредбу о коефицијентима за послене у образовању које смо проследили Министарству и Влади можете преузети са наших сајтова.

КОЛЕКТИВНИ УГОВОР ЗРЕО ЗА ИЗМЕНЕ

Посебан колективни уговор за основне и средње школе и домове ученика донет у изнудици од, тада репрезентативних, синдиката, показао се у протеклом периоду као камен смутње, а није ни одговорио идеји потписника да угуше наш Синдикат у моменту док се борио за легитимитет и док је доказивао репрезентативност. Насупрот очекивања, СрпС је први доказао репрезентативност, као и његови оснивачи и колективни чланови – НСПРВ и СОБ-ГО, а истовремено некад репрезентативни синдикати – СОС и ГСПРС „Независност“ „нису изашли на црту“ ни када их је Министарство позивало да покажу доказе о својој репрезентативности, па самим тиме су фактички нерепрезентативни, иако то никада није обелоданио и министар Љајић, којем је то све добро познато. Трећи, некад репрезентативни, синдикат – УСПРС је у поступку доказивања репрезентативности и, без обзира на примедбе које смо имали на њихову

пријаву, они ће вероватно то и потврдити и тиме се, уз СрпС, укључити у преговарање као легитимни представници запослених у образовању.

Живот је показао да је помињани ПКУ лошији од претходног и да је ниво права запослених у просвети смањено, а на рачун мало права које су остварили привилеговани потписници ПКУ и због чега је наш, а и неки други синдикати, поднео поднеске Уставном суду за оцену уставности. И без тога, очигледно је да се ПКУ мора мењати, нарочито у оним деловима који су оставили читав низ дилема и недоречености. Тим пре што није реално очекивати да ће у предизборној години бити могуће изменити „Кровни“ закон и уочене недостатке решити законски. Стога вас и овом приликом позивамо да се укључите у овај посао на начин да проанализирате ПКУ, Закон о основама система образовања и васпитања, наравно, и правилнике о цени услуга у школама, као и правилнике о норми наставника и друге,

и да нам ваша мишљења доставите, како би их правно уобличио и покушао уградити у нови ПКУ, бар док не будемо у могућности да их предложимо у нов Закон.

Како се ради о послу који је непосредно пред нама, молимо вас да то учините што пре, јер су нам сва размисљања и мишљења добродошла, а нарочито она која долазе од људи који непосредно долазе под удар садашњих рестриктивних одредаба закона, колективних уговора и подзаконских аката, а често и самовоље школских управа, односно управа у школама које си дозвољавају непримерену слободу у тумачењу закона и образовне легислативе. Последња догађања везана за тумачење прекорременог-преконорног, односно рада дужег од пуног радног времена, доказ су за ову тврдњу.

Поштоване колеге очекујемо ваше примедбе на школску легислативу и користимо прилику да вам се унапред на том захвалимо.

ПИСМО ПРИЈАТЕЉА

(Наставак са стр. 1)

Уважене даме и господо,

Ценећи поверење и углед који је Компанија Wiener Städtische osiguranje Viena Insurance Group стекла кроз 185 година постојања и рада, захваљујући пре свега својим сарадницима и клијентима на тржишту Србије, желимо да Вам и на овакав начин – кроз простор у Вашем Информатору приближимо све битне информације, чињенице и новине о нашим продуктима и нашем пословању.

Чланови Вашег Синдиката су по најповољнијим условима осигурани код наше Компаније од последица настанка несрећног случаја.

Осигурани ризици су:

1. незгода – повреда, осигуранику се исплаћује по табели инвалидитета до 200.000,00 динара;
2. смрт услед незгоде – породици се исплаћује 100.000,00 динара;
3. смрт услед било какве болести, породици се исплаћује 50.000,00 динара.

Кроз овај ПРОСТОР желимо пре свега двосмерну комуникацију. Омогућите и обезбедите себи и својој породици достојанствену и сигурну девизну пензију кроз наш елитни, и најпродаванији продукт животно осигурање.

Животно осигурање је бренд наше Компаније, где имате могућност да уз СИГУРНУ ШТЕДНУ обезбедите себи и додатни износ за случај нежељене животне ситуације – настанка теже болести или потребе за туђом негом и помоћи. Сами бирате своту коју желите да вам се исплати за оздрављење,

а основни програм девизне штедне се не прекида.

Што се тиче сигурности и пословности Wiener Städtische osiguranje је приписало највећу добит својим осигураницима до сада. Осим што је овај износ веома високо репрезентативан за укупно домаће тржиште животног осигурања, то је и највећа добит коју је Wiener Städtische osiguranje доделило до сада. „Поносни смо на резултат који смо остварили упркос пословним изазовима које је донела претходна година, и на чињеницу да смо нашим осигураницима приписали до сада рекордну добит. Наши клијенти су се уверили у директну корист од сигурног улагања.“ – изјавио је, том приликом Бранко Крстоношић, председник Управног одбора.

Контактирајте нас – уз пуну дискрецију на тел. 025/433-790, факс 025/433-790, мобилни тел 060/1006138 или e-mail b.bekvalac@wiener.co.rs

Поставите питања, захтеве, и тражите консултације... а ми, сачинићемо и предложимо за Вас и Вашу породицу:

- осигурање живота (већ од 25 € месечно...),
- осигурање и заштиту Ваше куће (пожар, олуја, невреме, изливање воде, поплаве и бујице, ...),
- најповољнију каско понуду за Ваш аутомобил,
- најповољније путно осигурање за Ваш годишњи одмор...

Захваљујемо Вам на досадашњој сарадњи и желимо Вам успешну нову школску годину.

Wiener Städtische

POSLODAVAC NE SME DA PRETI OTKAZOM

U Srbiji je počela primena Pravilnika o sprečavanju zlostavljanja na radu (Pravilnik o pravilima ponašanja poslodavaca i zaposlenih u vezi sa prevencijom i zaštitom od zlostavljanja na radu doneo je 1. septembra ministar rada i socijalne politike Rasim Ljajić). Od 4. septembra zaposlenom više niko ne bi smeo da se obraća povišenim tonom, da pretil otkazom ili primenom fizičke sile, niti da daje ponižavajuće i neprimerene komentare koji se smatraju seksualnim uznemiravanjem, baš kao i navođenje na seksualno ponašanje zbog nagrade, ucene ili pretnje. Od šefova se očekuje da svoje zaposlene obučavaju kako da prepoznaju i spreče zlostavljanje, te da stvore atmosferu na poslu gde će svi biti poštovani, bezbedni, jednaki, a to će, pre svega, činiti ličnim primerom.

Poslodavci kažu da je dobro donositi ovakve kodekse, ali da će se oni u praksi teško primenjivati. „Firme će imati problem da obučavaju šefove kako je to ponašanje koje se smatra mobingom, jer nisu propisane granice niti, na primer, koliki je to radni učinak koji se od zaposlenog očekuje. U konkretnom slučaju, nekada je teško razdvojiti šta je objektivna, a šta subjektivna procena“ – kažu iz Unije poslodavaca Srbije (UPS). Oni tvrde da će ovaj zakon samo iskomplikovati odnose među zaposlenima i kažu da je apsurd „što se osoba na koju se žali žrtva mobinga mora izdvojiti iz prostorije u kojoj je žrtva“ jer je to je nemoguće obezbediti, „pošto čak 47 odsto firmi ima samo jednu prostoriju“.

Zaposleni bi pre nego što podnese tužbu sudu trebalo da pokuša da ostvari zaštitu u postupku kod poslodavca, ali to nije obavezno. Zahtev za zaštitu može se podneti u roku od šest meseci od dana kada je poslednji put izvršeno zlostavljanje, a istekom roka pravo na pokretanje postupka zastareva. U slučaju da prekrše pravila ponašanja, poslodavci mogu da budu novčano kažnjeni do 800.000 dinara.

Pitanje mobinga ili zlostavljanja na radu, pitanje je svega onoga kroz šta smo prolazili u proteklih dvadeset tranzicionih godina. Postali smo društvo u kome nema ličnog, samim tim ni međusobnog poštovanja. Privatizacija i tranzicija su učinile svoje: veliki broj ljudi je bez posla, pojava raznih zlo-upotreba radne snage izuzetno je prisutna i širok je dijapazon onoga što se zove kršenje prava, pre svega, prava na život i rad. Vlasnici kapitala na ovim prostorima to vrlo dobro koriste u odnosu prema zaposlenima, zbog čega se Ministarstvo rada i socijalne politike svakodnevno susreće sa brojnim zloupotrebama. „Problem je žestok, posebno ako se pogleda skala gde se mi nalazimo u odnosu na razvijeni svet. Podaci govore da je u razvijenom svetu mobing prisutan u procentima od 2,6 do 7,3 dok su mala istraživanja u Srbiji za rezultat dala čak 43 odsto“, tvrdi Slobodanka Branković, savetnica u ministarstvu, koja kaže da je dobro što konačno imamo Zakon o mobingu, i što smo, kako kaže, konačno u ovoj zemlji počeli da pričamo o ljudima, ljudskom dostojanstvu i samopoštovanju. „To je posebno važno jer je sve više ljudi na ivici i u strahu da ne izgube dohodak koji im ionako nije dovoljan za život, čute i trpe sve od reda. Nažalost, iako sve velike firme imaju sektore za ljudske resurse, ljudski resurs se u ovoj zemlji najmanje poštuje. Zato zaposleni moraju da znaju da konačno imaju mogućnost i pravo da se sami za sebe bore. U toj borbi sindikati imaju veliku ulogu zbog čega je vrlo važno da tačno po ovom zakonu znaju svoj zadatak i kako moraju i mogu da pomognu svom članstvu na pravi način“, kaže g-đa Branković.

Mobing nema samo negativne posledice po žrtve mobinga, već se negativno odražava na celokupno funkcionisanje kompanija, institucija i organizacija, odnosno njihovu efikasnost i produktivnost, samim tim i konkurentnost na tržištu. Posledice nisu samo novčane. Mobing košta sve, u smislu vremena, stresa... Višestruko negativno utiče na motivaciju zaposlenih, produktivnost i profitabilnost preduzeća što dovodi do nezadovoljavajućih rezultata rada, do visoke fluktuacije zaposlenih. Zbog svega toga žrtva, počinitelj i radna tela moraju mnogo vremena da ulože u aktivnosti koje vode ka smanjenju mobinga. Ove negativne posledice mogu da se preduprede samo kvalitetnom komunikacijom, dobrim upravljanjem ljudskim resursima u preduzeću i primenom najsavremenijih menadžment principa i standarda koji se koriste u savremenom svetu. Najbitnija stavka jeste motivacija zaposlenih u cilju boljih poslov-

nih rezultata i konkurentnost.

Međutim, kada je pojava mobinga u pitanju, generalno, poslodavac ima najveću odgovornost i u tom smislu mora preduprediti ovu, definitivno najnegativniju pojavu u radu i razvoju preduzeća/ustanova.

Definicija zlostavljanja

Zlostavljanje je svako aktivno ili pasivno ponašanje prema zaposlenom ili grupi zaposlenih koje se ponavlja, a koje za cilj ima ili predstavlja povredu dostojanstva, ugleda, ličnog i profesionalnog integriteta, zdravlja, položaja zaposlenog i koje izaziva strah ili stvara neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje, pogoršava uslove rada ili dovodi do toga da se zaposleni izoluje ili navede da na sopstvenu inicijativu raskine radni odnos

ili otkáže ugovor o radu ili drugi ugovor.

Definicija seksualnog zlostavljanja

Seksualno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko ponašanje koje ima za cilj ili predstavlja povredu dostojanstva zaposlenog u sferi polnog života, a koje izaziva strah ili stvara neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

Ponašanja kojih se treba uzdržavati

- neopravdano i namerno onemogućavanje zaposlenog da iznese svoje mišljenje;
- neopravdano prekidanje zaposlenog u govoru;
- obraćanje uz vik, pretnju i vrdanje;
- uznemiravanje zaposlenog putem telefonskih poziva;
- ignorisanje prisustva zaposlenog;
- neopravdana fizička izolacija zaposlenog iz radne okoline;
- neopravdana zabrana komuniciranja sa zaposlenim;
- verbalno napadanje, ismevanje, ogovaranje, izmišljanje priča, širenje neistina o zaposlenom uopšte i u vezi sa njegovim privatnim životom;
- negativno komentarisanje ličnih karakteristika zaposlenog;
- imitiranje glasa, gestova i načina kretanja zaposlenog;
- ponižavanje zaposlenog pogrdnim i degradirajućim rečima;
- davanje ponižavajućih radnih zadataka kojih su ispod nivoa znanja i kvalifikacija;
- određivanje neprimerenih rokova za izvršenje radnih zadataka;
- neopravdane stalne pretnje (npr. raskidom radnog odnosa, odnosno otkazom ugovora o radu ili drugog ugovora) i pritisci kojima se zaposleni drži u stalnom strahu;
- pretnja da će se protiv zaposlenog primeniti fizička sila;
- fizičko uznemiravanje koje nema elemente krivičnog dela;
- namerno izazivanje konflikata i stresa.

Postupci koji se mogu smatrati seksualnim uznemiravanjem

- ponižavajući i neprimereni komentari;
- pokušaj ili izvršenje nepristojnog kontakta;
- navođenje na prihvatanje ponašanja seksualne prirode uz obećavanje nagrade, pretnju ili ucenu.

Ponašanja i aktivnosti koji se ne smatraju zlostavljanjem

- radna disciplina koja je u funkciji bolje organizacije posla;
- preduzete aktivnosti koje su opravdane za ostvarivanje bezbednosti;
- povremene razlike u mišljenjima.

Pravilnik o pravilima ponašanja poslodavaca i zaposlenih u vezi sa prevencijom i zaštitom od zlostavljanja na radu možete preuzeti sa našeg sajta.

125 ГОДИНА ПУ „ВЕРА ГУЦУЊА“ СОМБОР ВРТИЋ ЈУЧЕ, ДАНАС И СУТРА

Минуло је 125 година када се зачала идеја да се у Сомбору отвори забавиште. Никола Вукићевић, наш цењени педагог, новинар и директор Учитељске школе предложио је, те давне 1883. године, да се у Сомбору отвори забавиште.

Вукићевић је 23. септембра те године отишао у Будимпешту да се упозна са „устројством“ тамошњих забавишта како би по узору на њих сомборској општини дао предлог за оснивање истих. Припрема за отварање забавишта ће трајати више од годину дана, јер је поред новца требало обезбедити и дозволу званичних власти.

На оцева, у недељу 22. децембра 1885. године отворено је прво наше забавиште са скромном, али значајном свечаношћу. Госпођица Олга Павловић је, како би ми то рекли, на конкурс изабрана за забавиљу и послата у Будимпешту да заврши течај. Госпођица Павловићева, пробавивши годину дана у Будимпешти, положила је испит за забавиљу са одличним успехом и вратила се у Сомбор да дуг свој врати честитој сомборској општини.

Општина Сомборска опнумоћила је Месни школски одбор да опреми забавиште играчкама, училима и намештајем и када је све то готово и спремно било, „16. децембра почело је уписивање деце од 4 до 6 година. У свечано украшеној дворани забавишта у улици Златна греда сакупило се после 11 часова одабрано друштво“. Ученици учитељске школе су одржали пригодан програм, а „беседу“ је одржао Никола Вукићевић, управитељ свих ондашњих просветних завода.

„Ове прве године било је у том забавишту, 18 мушке и 20 женске, свега 38-оро деце. Деца су се ова под руковођењем искусне забавиље, госпођице Олге Павловић, сваки дан изумијајући одређене полудневне одморе и празнике, по три часа пре и два часа послеподне, пријатно забављала....“

– 1946. је основан дечји дом „Вера Гуцуња“ у Сомбору за прихватање деце палих бораца.

– 18. октобра 1958. године Народни одбор општине Сомбор донео је следеће решење:

1. Назив установе је дечје обданиште „Вера Гуцуња“ са седиштем у Сомбору, Петра Бојовића, венац број 3;
2. Дечје обданиште „Вера Гуцуња“ је установа са самосталним финансирањем;
3. Задатак установе је заштита деце и мајки, у циљу задовољења општих потреба становништва;
4. Основна и обртна средства установе обезбеђује оснивач;
5. Орган управљања установе је Управни одбор од 9 чланова, које именује оснивач тако да три члана буду из редова колектива установе, укључујући и управника који је члан управног одбора по положају.

– 1963. године извршена је интеграција дечјег обданишта са управом дечјих вртића и Пионирским домом „Мита Васиљевић“ у Сомбору и установе је остала и даље, дечје обданиште „Вера Гуцуња“.

– 1966. године дечје обданиште је променило назив у Дечји вртић „Вера Гуцуња“, а 1973. од 01. јануара Дечјем вртићу су припојене и Дечје

јаслице „Ружица Рип“, а фирма је гласила Дечји вртић „Вера Гуцуња“, Сомбор.

У овако јединственој Радној организацији резултати су били видни. Материјална база установе се побољшавала. Самоуправна интересна заједница за предшколско образовање и васпитање финансирала је потребе васпитно – образовног рада.

А данас.....

27.10.2010. године, били смо присутни у Народном позоришту у Сомбору, свечаном обележавању 125. јубилеја установе, уз велики број позваних гостију: представника ЈЛС, директора предшколских установа нашег окружења, председника синдиката, као и родитеља деце учесника приредбе, те запослених који су у заслужену пензију пригодном свечаношћу испратили дојучерашње васпитаче, сервирке, спремачице, куварице које су својим знањем, искуством и љубављу дале допринос генерацијама деце која су боравила у нашој установи.

Свечано и надахнуто, деца која похађају припремни предшколски програм у ОШ „Доситеј Обрадовић“ Сомбору, су уз осмех и покрет праћен музиком, спонтано извела колаж о вртићу, другарству, васпитачима и обавезама које их чекају у школи.

И за крај да напоменемо:

- да установа има укупно 189 запослена радника који раде у 32 објекта у граду и насељеним местима, те да је око 1800 деце обухваћено целодневним боравком у јаслицама и обданишту, као и полудневном боравку забавишта,
- да Припремни предшколски програм похађа око 900 деце узраста пред полазак у школу,
- да су ресурси који омогућавају квалитетно васпитање и образовање најмлађих, како сеоска тако и градска средина, са великим бројем основних и средњих школа, Педагошким факултетом, великим бројем културних институција и великом културном баштином, чија мулкултурална и мултијезичка шароликост, уз стручност и умеће васпитача и стручних сарадника, као и целог колектива, даје могућност за квалитетан раст и развој сваког појединог детета,
- да се у нашој установи реализују и посебни програми : енглески језик, немачки језик, едукативни програм за родитеље, програм „Стара здања Сомбора“, као и програм за превенцију насиља,
- да се васпитно образовни програм наше

установе реализује на српском и мађарском језику, те у једној групи двојезично,

- да су ромска деца интегрисана у редовне групе и Б. Моноштору и
- да је ПУ „Вера Гуцуња“, сваке године, редован учесник Колоније дечијег пријатељства са вртићима из Шапца, Бијељине и Бања Луке.

Припремила: *Весна Крстић*, васпитач

Ко је била Вера Гуцуња?

Рођена је 31. јануара 1917. године у селу Поповцу, у породици Јована Гуцуње, учитеља. Студирала је право у Суботици, касније медицину у Београду. У Београду је преко тзв. Војвођанске мреже пришла напредном студенстком покрету, због чега је више пута хапшена. Борила се за побољшање животних услова студената и аутономију београдског универзитета. Била је један од организатора оmlадинско-културног привредног покрета Војво-

дине, који је у периоду 1936–1937. био веома активан на окупљању омладине и ширењу напредних идеја међу радничком и школском оmlадином свих националности. Због проширења активности на околна села, нарочито Стапар и Сивац, у Сомбору се 1937. године формира обласни одбор. Рад ове напредне организације је угушен и од тада почиње прогањање Vere Гуцуње и њене породице, због чега она наставља илегалну активност у другим местима Војводине. 1937. године Вера Гуцуња са Лолом Рибаром учествује на међу-

народном оmlадинском скупу у Паризу. Удајом за Бошка Вребалова постала је још активнија. Вера је више пута била хапшена. Августа 1941. године Вера се са својим супругом пребацила на територију Источне Србије, у Пожаревачки партизански одред, где су наставили рад на организовању партизанске болнице. 8. јануара 1944. године Вера Гуцуња је погинула за време истраге бацивши бомбу под себе. Посмртно је одликована Партизанском споменом и Орденом заслуга за народ.

MLADIĆI I NASILJE

(Nastavak sa str. 1)

Prokoplje, Beograd, Srbija - Skorašnje nasilje na ulicama Beograda od strane onih koji su bili protivnici održavanja Parade ponosa kao i divljanje „navijačkih“ grupa u Đenovini, pokazao je nedostatak dosledne politike i pristupa rigidnim društvenim normama o tome šta znači biti muškarac na Balkanu. Slični slučajevi nasilja usmereni prema gej zajednici, kao i nasilje na sportskim utakmicama, dešavali su se i u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. I u ovim državama primetan je nedostatak javne debate o problemima i izazovima sa kojima se suočavaju mladi ljudi u ovom regionu, a posebno mladići.

Tokom prethodnog vikenda na ulicama Beograda videli smo maskirane mladiće koji su na ulicama glavnog grada Srbije bacali kamenje i pozivali na „smrt pederima“. Niko se nije, koliko smo uspešli da saznamo, usudio da pita kako ih štetni ideali u vezi sa maskulinitetom vode takvoj ljutnji i nasilničkom ponašanju. Znamo da se deca ne radaju sa

mržnjom, da su nasilje i stavovi naučeni iz društvene sredine: porodice, škole i zajednice. Iako je očigledno da se veliki broj mladića suočava sa teškim izazovima koje nosi odrastanje, ne pribegavaju svi mladići nasilju kao rešenju. Kako to da neki mladići mogu da prenebregnu zamkama nasilja?

Naša percepcija muškosti, i šta znači biti muškarac na Balkanu, postavlja veliko opterećenje za dečake u razvoju. Potreba da se bude neustrašiv, agresivan, potreba za potiskivanjem emocija destruktivno utiče na mladiće, a norme koje su postavljene kao reper muškosti mnogi ne mogu da dosegnu. Nedostatak ispravnog uzora za mladiće i javnih debata o odrastanju ostavile su veliku prazninu kod mnogih mladih ljudi u regionu. Patrijarhalni koncept muškosti ne ostavlja prostora drugačijim ponašanjima ili nekim pravim uzorima na koje bi mladići mogli da se ugledaju.

Potreba za ispravnijim razumevanjem muškosti, onim koji podržava prihvatanje i toleranciju drugačijih vidova muškosti, je ključ u rešavanju rodni normi koje podržavaju mržnju i nasilje. Potrebno je da se svi uključimo u debatu o ovim temama sa mladićima i da ih stimulišemo da preispitaju stav prema muškosti i sopstvenom razvoju. Demonizacija mladića i karakterisanje cele grupe kao nasilne nas nikako neće dovesti do korena problema. Mi, kao društvo, moramo započeti otkrivanje slojeva društvenog i kulturološkog okru-

ženja koje obezbeđuje prostor za nasilje i agresivno ponašanje koje se očekuju od mladića ovde.

Gde su idoli koji treba da dopru do mladića? Znamo da se mnogi mladići ugledaju na sportiste i druge javne ličnosti iz regiona. Sportski klubovi su prozor u svet odraslih za mnoge mladiće u regionu. Takođe znamo da se mnogi mladići sreću sa pozitivnim uzorima u svakodnevnom životu. Ovi uzori imaju odgovornost prema mladićima koji ih poštuju da im sopstvenim primerom pokažu i jasno se odrede prema vrednostima različitosti i nenasilja. Treba da se obavežemo na promovisanje tih uzora koji će da pomognu u borbi protiv negativnih modela, treba da im stvorimo prilike za prenošenje pozitivnih poruka. Ovakvo, ostavljajući ih na raspolaganje onima koji ih iskorišćavaju za sebične političke i druge interese, je recept za katastrofu.

Na kraju, mi moramo da se usredsredimo na to da izgradimo okruženje za zdravi razvoj mladića, koji će biti emotivno i mentalno stabilni. Mladići sa izgrađenim normama rodne ravnopravnosti imaju veći prostor da se razvijaju i napreduju van negativnih i često rigidnih okvira muškosti koje važe u našoj okolini. Ključ borbe protiv nasilja je kod nas.

CARE International, Centar E8,
Inicijative i SMart Kolektiv
Inicijativa mladića za sprečavanje nasilja

УЧИТЕЉИ НЕЋЕ ЛАТИНИЦУ!

Поштовани,

Добили смо поштом информатор ваше синдикалне организације. Захваљујемо вам се на њему, али нисмо хтели да га читамо. Разлог? Једна страна је штампана ћирилицом, а друга латиницом, и тако наизменично. То нас је подсетило на некадашњи Комунист, и сличне партијске новине које су се тако штампале, у духу лажне равноправности писама. То нас је подсетило на српскохрватски политички језик, и на југословенску идеологију. Зато нисмо хтели да га читамо. Не кажемо да нема ништа занимљиво у њему, али нас је одбио тај српскохрватско-југословенски-комунистички приступ избору писама.

Српски језик је један, и има своје народно, национално, уставно, државно писмо - ћирилицу. Ко то схвата, схватио је, ко не схвата, нека живи у прошлости, његово је право. Ми то не желимо да читамо. Примерке вашег часописа, пошто их нико није дирао неколико дана, пренели смо у корпу за отпатке. Надамо се да ћете се освестити и схватити у којој држави и у којем времену живите. Радо ћемо прихватити такву промену.

До тада, поздрављамо вас.

*Наставници једне школе из Београда, с колегама
из још десетак школа из Србије који су се сајасили
с нама по овом питању на једном семинару*
From: Sestra Sestra [mailto:sestra.sestra@yahoo.com]
Sent: Tuesday, October 19, 2010 12:10 PM

Поштована „Sestro Sestro“,

Добро сам Ваš допис, те, иако сам имао намеру да Вам одмах одговорим, нисам успео, јер смо у међувремену имали нека важнија посла; наиме, морали смо да се договоримо око платформе за наступ и pregovore prema Ministarstvu prosvete i да покушамо да одbranimo prekovremeni rad za ljude koji u školama imaju više od norme, a Ministarstvo ne želi to da im plati. Priznaćete da je to opravdan razlog zašto ste morali da malo sačekate na odgovor.

То што смо Вам slali Informator NSPRV-SrpS nije slučaj već namera, јер се не radi o „našem Informatoru“, već i o Informatoru Vaše organizacije. Pretpostavljamo da znate da je i Vaša sindikalna organizacija od 25. 10. 2008. godine član SrpS-a. Naime, tada je održan Osnivački Kongres SrpS-a, a osnivači su bili NSPRV i Sindikat obrazovanja Beograda – GO, tako da smo pokušali da Вам popunimo prazninu u informativnom delu, šaljući Вам naše-vaše sindikalno glasilo, a adresu smo dobili od Vašeg predsednika, g-dina Slobodana Brajkovića.

Zadovoljni smo što nemate primedbe na sadržaj, već samo na pismo kojim je Informator štampan. Prilikom odluke da deo novina štampano latinicom, a deo ćirilicom, bilo nam je na pameti da kroz ravnopravnost pisma pokažemo

da smo i za svaku drugu ravnopravnost i priznavanje prava na različitost. Kako je naša organizacija organizacija vojvodanskih prosvetara, nama ne predstavlja problem ni nastava, ni prijemni, a ni takmičenja na šest jezika koliko je u službenoj upotrebi u Vojvodini. Stoga ne smatramo da smo manje pripadnici većinskog naroda time što poštujemo i prava manjina. Podsećam da se i udžbenici i zadaci za prijemne, za takmičenja i sl. u Vojvodini štampaju na 6 jezika, potpuno ravnopravno, što je i jedino moguće i normalno u sredini u kojoj živi i egzistira više od 26 različitih nacija.

Što se tiče Vašeg komentara i podsećanja na nekadašnji „Komunist“, nažalost nemam saznanja da li je i taj list štampan na dva pisma, ali očigledno je da nemam razloga da sumnjam da ste ga Vi čitali, kao i „slične partijske novine“, јер je Vama, izgleda, to dobro poznato.

Da Vas ubuduće ne bi opterećivali, da ne čitate ono što ne želite, ili da nečiji rad omalovažite bacanjem u корпу za otpatke (sledеći korak je spaljivanje), mogli ste nam jednostavno poslati Vašu adresu, pa da Vas skinemo sa liste za primanje Informatora. Uostalom, ukoliko želite nešto da pročitate iz aktuelnosti, možete to učiniti i tako da elektronsko izdanje Informatora, vesti iz sindikata, vesti iz obrazovanja, vesti iz javnih službi, saopštenja i slično, preuzmete sa našeg/ih sajtova: www.nsprv.org, www.srps.org.rs, www.nsj.org.rs i www.sindikat-obrazovanja.rs.

Nakon 36 godina rada u obrazovanju i 58 godina života, nema nikakve potrebe da se posebno „osvestim i shvatim u kojoj državi i kojem vremenu živim“, ja to dobro znam, a Vaša ocena ko živi u prošlosti, a ko gleda unapred, bojim se da je dijagnoza Vašeg stanja i da se tiče više Vas nego mene i mojih saradnika. Ucenjivanje da ćete da čitate Informator ako prihvatimo promene onako kako Vi to tražite ne možemo prihvatiti, već ćemo o svemu obavestiti organe NSPRV koji će da procene da li ćemo dalje nastaviti putem koji smo započeli na osnivačkom Kongresu u oktobru 2008. godine i da li nam je sa ksenofobičnim osobama mesto u istom kupeu voza za prošlost.

Zahvaljujem se i Vama i „nastavnicima jedne škole iz Beograda“, kao i „kolegama iz još desetak škola iz Srbije“ koji su vreme na seminaru trošili u jalovoj raspravi o našem Informatoru, koju ste Vi pretočili u ovo uvredljivo pismo. U svakom slučaju, želim Вам svako dobro u vašem ličnom i privatnom životu i podsećam da je sindikat solidarnost i poštovanje različitosti, јер, u protivnom, nećemo ni imati osnov da tražimo prava za sebe, ni za pripadnike onih grupa sa kojima smo hteli-ne hteli istomišljenici ili kojima pripadamo rođenjem ili krštenjem, a ne izborom.

Usput rečeno, otkad znam pišem na ćirilici, ali ne smatram da je to jedino i najvažnije. Stoga ovaj doпис – na drugom pismu!

S poštovanjem!

*prof. Hadži Zdravko M. Kovač,
ravangradski učitelj, glavni i odgovorni urednik Informatora
i generalni sekretar i Vašeg sindikata*

МАТУРА УМЕСТО ПРИЈЕМНОГ

Просветни савет тражи одлагање

Ученици који од наредне школске године упишу гимназије требало би да раде по новом концепту образовања, чије су основне новине „пакет изборних предмета“ и општа матура - замена за садашњи пријемни испит на факултетима. Према речима помоћника министра просвете Богољуба Лазаревића, тај концепт гимназијског образовања базиран је на предлогу Заједница гимназија и на новом плану за гимназије ради комисија Завода за унапређивање образовања и васпитања. Предлог подразумева да гимназијалци у првој години немају смерове, а за то време могу додатно да размисле да ли им више „леже“ друштвене или природне науке, рекао је Лазаревић. Од другог разреда увело би се благо усмеравање ка друштвеним или природним наукама, кроз одређени број часова из одређених предмета, док је највећа новина предвиђена у трећем разреду, рекао је Лазаревић.

Он је објаснио да би се у трећем разреду увели „пакети изборних предмета“, конципирани тако да због већег броја часова природних односно друштвених предмета „вуку“ ка одређеним факултетима. Према његовим речима, биће пет-шест „пакета“ друштвених и природних наука, у неким ће, на пример, доминирати физика, математика, у другим биологија, хемија, физика, комбинације предмета, што све чини покушаје да се кроз систем изборних предмета ђаци усмере ка одређеним академским студијама.

Закон предвиђа да ученици који средње образовање заврше општом матуrom могу да имају директну проходност на академске студије, а да они који заврше средњу стручну школу полажу стручну матуру и имају проходност на високом струковним студијама. Међутим, и ђаци из средњих стручних школа могу имати могућност да полажу општу матуру, рекао је помоћник министра просвете, наводећи да ниједном ђаку неће бити онемогућен приступ академском образовању. „У пракси би то требало да значи да ће садашњи пријемни испит на факултетима бити замењен општом матуrom, с тим што ће ученици који се буду одређивали за уметничке факултете и даље полагати пријемне“, рекао је Лазаревић.

Међутим, Национални просветни савет (НПС) предлаже да се рад на реформи гимназија продужи за још једну годину и да прва генерација гимназијалаца почне да учи по новим наставним плановима и програмима од 1. септембра 2012. године, уместо од следеће јесени, рекла је председница савета Десанка Радуновић.

У ШКОЛАМА СВЕ ВИШЕ РОМА И ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Мада се статистички подаци за ову школску годину још увек обрађују, на основу оних пристиглих из око 40 одсто школа у Србији, Министарство просвете је саопштило да је у односу на прошлу школску годину у школама више ромске деце и оне са сметњама у развоју. По подацима пристиглим из 463 школе, од укупно 31.417 првака у њима, Рома је 2.136, или око 7,5 одсто, док је првака са сметњама у развоју 1.312, а с инвалидитетом 258, то јест укупно их је 1.570, или 5,5 одсто. У односу на претходну школску годину, у првом разреду основне школе уписано је готово десет посто више деце ромске националности, док оних са сметњама у развоју и инвалидитетом ове године у првакним клупама има 6,5 посто више него лане.

До овог пораста дошло је захваљујући примени Закона о инклузији, у складу с којим су укинуте комисије за категоризацију, те родитељи сами одлучују о томе да ли ће им дете ићи у редовну или специјалну школу, али и чињеница да ове године практично није било одлагања поласка деце у школу. Сва стасала деца су у школу и уписана, а уколико из било којег разлога неки првак почне да заостаје у савладавању школског градива, школа је дужна да му обезбеди прво допуњски рад, а затим, уколико то не да задовољавајуће резултате, сачини индивидуални план рада који ће омогућити напредовање у складу с дететовим могућностима. Овакав, инклузиван, приступ образовању требало би да свој деци омогући исти квалитет школовања, без обзира на то да ли су здрава, деца с инвалидитетом или са сметњама у развоју.

Осим тога, увођење у школски систем ромских асистената и њихов рад, не само с ученицима Ромима него и с родитељима у овој популацији, те друге акције државе почели су да дају резултате. Већи обухват ромске популације, за коју се у нашој земљи процењује да броји између 400.000 и 700.000 припадника, требало би да овој заједници – у којој ни десетина нема стално радно место, тек трећина заврши основну школу, а ни сваки десети стасали припадник не иде у средњу – помогне да се економски оснажи и изађе из сиромаштва које је притиска.

НАСТАВА СРПСКОГ У ЈОШ 5 ЗЕМАЉА

Уз подршку Министарства за дијаспору, настава српског језика први пут ће бити организована у Кувајту, Чешкој, Кини, Ирској и Аргентини, саопштило је 10. октобра 2010. то министарство. У току је отварање нових одељења у земљама где настава већ постоји - Канади и Француској, а очекује се и оснивање одељења у Сан Дијегу, Сан Маркусу и Чикагу. Министар за дијаспору Срђан Срећковић казао је да је за ову школску годину министарство обезбедило више од 8.000 примерака уџбеника српског језика за децу у дијаспори, како би им олакшало учење матерњег језика. Уџбеници су послати у укупно 24 државе широм света и намењени су првенствено деци која уче и усавршавају знање српског језика у импровизованим одељењима уз помоћ црквено-школских општина Српске православне цркве у Европи, Канади и Америци, додао је Срећковић.

Један од приоритетних циљева Министарства за дијаспору је очување српског језика и ћириличног писма, па у том циљу оно подржава све облике институционалног и ванституционалног учења српског језика, од допунских школа под окриљем Владе Србије и држава домаћина, до приватних школа и учења у организацији црквено-школских општина, истакао је Срећковић. Министар Срећковић је недавно је са директором Завода за уџбенике и наставна средства Милољубом Албијанићем потписао Уговор о заједничком финансирању комплекта одабраних уџбеника - буквара, читанки и граматику српског језика за децу у дијаспори, подсећа се у саопштењу.

ШЕСТ ДЕЦЕНИЈА КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

Савет Европе (СЕ) обележио је 19. октобра 60. годишњицу Европске конвенције о људским правима, уз присуство генералних секретара СЕ и УН, Торбјорна Јагланда и Бан Ки Муна, саопштено је из те институције. После Бановог говора, Савету се обратио и Јагланд, председник Македоније Ђорђе Иванов који је говорио испред Председништва Комитета министара, као и председник Европског суда за људска права, Жан-Пол Коста. На специјалној церемонији СЕ је приказан и кратки филм о Конвенцији, а музички наступ имала је и америчка сопранисткиња Барбара Хендрикс. После свечане церемоније биће одржана панел дискусија о будућности људских права у Европи, коју ће водити Коста. У дискусији су учествовали и председници тела СЕ који надгледају акције против трговине људима, расизма и нетолеранције, као и против тортуре, лошег поступања према људима, социјалних права, заштите мањина и мањинских језика. Предвиђено је да се пре свечане седнице СЕ састану Јагланд и Бан. Европска конвенција о људским правима отворена је државама чланицама за потписивање 4. новембра 1950. у Риму. Та конвенција регулише данас људска права 800 милиона Европљана у 47 држава.

90.000 ЉУДИ „ПОСЕТИЛО“ 3D САЈАМ ЗАПОШЉАВАЊА

Први виртуелни регионални сајам запошљавања и едукације, који је почео 13. октобра, досад је „посетило“ 90.000 људи из Србије, БиХ и Хрватске, чиме су надмашена сва очекивања. Две трећине чине посетиоци из Србије. Посетиоци су били одушевљени организацијом, да су сви пристигли коментари изузетно позитивни и да није било проблема приликом приступа или сналажења у виртуелном сајму. „Виртуелни дан каријера и знања“, који се одржава на сајту www.dankarijera.com у виду 3Д симулације правог сајма, трајаће до 20. октобра. Да бисте посетили сајам, потребан је само приступ интернету и електронски CV. Посетиоци могу једноставно, брзо и потпуно бесплатно да прегледају понуду отворених радних места излагача, као и да пронађу начин да усаврше пословне вештине кроз разне курсеве, школе компјутера и страних језика. Радна места понудило је око 50 компанија и образовних установа из Србије и региона.

PLATE NA LERU, INFLACIJA U PETOJ BRZINI

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u septembru 2010. godine, iznosila je 48.016 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u avgustu 2010. godine, nominalno je veća za 1,8%, a realno je veća za 0,7%. U istom mesecu prosečna zarada u centralnoj Srbiji bila je iznad tog proseka i iznosila je 48.348 dinara, dok je u Vojvodini bila ispod proseka i iznosila je 47.124 dinara, pri čemu su u velikim regionalnim centrima zabeležene zarade od najveće u Gradu Beogradu koja je iznosila 59.458 dinara, Novom Sadu 55.915 dinara, Kragujevcu 43.043 dinara i u Gradu Nišu 41.613 dinara. Prosečna zarada (tzv. bruto) bila je u centralnoj Srbiji, statistički posmatrano, za 1,6% veća nego u prethodnom mesecu, u Vojvodini 2,1% veća nego u prethodnom mesecu, u Gradu Beogradu za 1,7% veća nego u prethodnom mesecu, Novom Sadu čak 5% veća nego u prethodnom mesecu, dok je Kragujevac zabeležio za 1,5% manju zaradu u odnosu na prethodni mesec, a Niš je rekordno poskočio za čak 7% u odnosu na prethodni mesec.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u septembru 2010. godine, iznosila je 34.570 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u avgustu 2010. godine, nominalno je

veća za 1,8%, a realno je veća za 0,7%. Statističari beleže da je prosečna zarada bez poreza i doprinosa (tzv. neto) u centralnoj Srbiji iznosila 34.829 dinara, AP Vojvodini 33.873, dok se u velikim gradovima ova plata kretala od najmanje zabeležene u Gradu Nišu koja je iznosila 29.979 dinara, do najveće, zabeležene tradicionalno u Gradu Beogradu, koja je bila 42.685 dinara. U istom mesecu, zaposleni na teritoriji Grada Kragujevca nosili su kući, u proseku 31.014, a u Novom Sadu 40.144 dinara.

u Vojvodini 80.489 dinara. Među najbolje plaćenim poslovima bili su i zaposleni u grupaciji: „Vađenje ruda i kamena“ sa 46.526 dinara, „Proizvodnja električne energije, gasa i vode“ sa 45.221 dinar i „Zaposleni u državnoj upravi i socijalnom osiguranju“ sa 41.804 dinara i zaposleni u grupaciji „Saobraćaj, skladištenje i veze“ sa 40.194 dinara. Najmanje kućama su nosili zaposleni u grupaciji „Hoteli i restorani“ – tek nešto malo više od minimalca, odnosno 18.925 dinara. Nešto više zaposleni u grupaciji „Ribarstvo“ – 24.855 dinara i u grupaciji „Prerađivačka industrija“ 29.673 dinara. Najbednije su i nadalje bili plaćeni zaposleni u podgrupi „Proizvodnja radio, TV i komunikacione opreme“ – svega 12.482 dinara, zatim „Proizvodnja odevnih predmeta i krzna“ koji su dobili u proseku i manje od minimalca – u proseku 15.995 dinara i „Prerada i proizvodnja od drveta i plute“ – 16.188 dinara.

Zaposleni u obrazovanju i nadalje su tek nešto iznad proseka, pošto su prosečno zaradili po 36.128 dinara, od čega su kolege u centralnoj Srbiji bile nešto iznad proseka – sa 36.622 dinara, a Vojvodani opet ispod proseka sa 34.946 neto zaradenih dinara i u društvu sa zaposlenima u „zdravstvenom i socijalnom radu“ koji su u septembru zaradili prosečno po 36.153 dinara.

	Prosečne zarade				Pros. zarade bez poreza i doprinosa	
	RSD		Nominalni indeksi		RSD	
	Septembar 2010		IX 2010 VIII 2010	IX 2010 VIII 2010	Septembar 2010	
	Ukupno	Privreda	Ukupno	Privreda	Ukupno	Privreda
Republika Srbija	48016	45604	101,8	102,3	34570	32957
Centralna Srbija	48348	45663	101,6	102,0	34829	33035
AP Vojvodina	47124	45447	102,1	103,3	33873	32748
Grad Beograd	59458	59250	101,7	101,9	42685	42642
Grad Novi Sad	55915	56230	105,0	108,8	40144	40499
Grad Niš	41613	35009	107,0	110,5	29979	25398
Grad Kragujevac	43043	38444	98,5	99,1	31014	27799

Što se tiče neto zarade isplaćene u septembru, gledano po grupama delatnosti, i dalje su „najdeblje kovert“ kući nosili zaposleni u grupi „finansijsko poslovanje“ (finansijsko posredovanje, osiguranje i penzijski fondovi i drugi poslovi u finansijskom posredovanju) koji su zabeležili čak 78.571 dinar, od čega u centralnoj Srbiji 77.839, a

INFLACIJA PROBILA PLAN

Indeks potrošačkih cena (inflacija) se definiše kao mera prosečne promene maloprodajnih cena robe i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju. Cene ovih proizvoda i usluga u septembru 2010. godine u odnosu na avgust 2010. godine u proseku su više za 1,3%. Potrošačke cene u septembru 2010. godine, u odnosu na isti mesec 2009. godine povećane su za 7,7%. Potrošačke cene u septembru 2010. godine u odnosu na decembar 2009. godine su povećane za 7,3%.

Stoga će Srbija ove godine imati veću inflaciju nego što je bilo predviđeno. U septembru ove godine, gledano u odnosu na isti mesec 2009, ona je 7,7 odsto, a za celu 2010. bilo je zadržano najviše osam procenata. Glavi krivac što će stopa probiti plafon pre roka su cene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Za enormno visok rast cene hrane nije kriva samo loša godina. Narodna banka Srbije nedavno je uporedila cene hrane kod nas i u zemljama u okruženju i došla do podatka da su kod nas, uprkos sličnim uslovima, one ipak otišle znatno više nego u komšiluku.

Period septembar 2010. – septembar 2009. godine

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u septembru 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u septembru 2009. godine, nominalno je veća za 10,2%, a realno je veća za 2,8%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u septembru 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u septembru 2009. godine, nominalno je veća za 10,4%, a realno je veća za 3,0%.

Period januar/septembar 2010 – januar/septembar 2009.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar – septembar 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar – septembar 2009. godine, nominalno je veća za 7,2%, a realno je veća za 2,4%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar – septembar 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar – septembar 2009. godine, nominalno je veća za 7,3%, a realno je veća za 2,5%.

Republika Srbija Septembar 2010. god.	Prosečna zarada bez poreza i doprinosa		
	Ukupno	C Srbija	Vojvodina
Ukupno	34570	34829	33873
Privreda	32957	33035	32748
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	31444	31031	31728
Ribarstvo	24855	24887	24852
Vađenje ruda i kamena	46526	43633	64572
Prerađivačka industrija	29673	28978	31265
Proizvodnja električne energije, gasa i vode	45221	45466	44141
Gradevinarstvo	31133	31421	30140
Trgovina na veliko i malo, opravka	25638	26550	22875
Hoteli i restorani	18925	19276	17604
Saobraćaj, skladištenje i veze	40194	41368	35919
Finansijsko posredovanje	78571	77839	80489
Poslovi sa nekretninama i iznajmljivanje	36881	37347	35471
Državna uprava i socijalno osiguranje	41804	41943	41352
Obrazovanje	36128	36622	34946
Zdravstveni i socijalni rad	36153	36494	35213
Komunalne, društvene i lične usluge	32250	31943	33128

	Nominalni indeksi zarada bez poreza i doprinosa		IX 2010 VIII 2010	IX 2010 XII 2009	IX 2010 IX 2009
	Republika Srbija	ukupno	101,8	94,0	110,4
	privreda	102,4	97,9	113,9	
Centralna Srbija	ukupno	101,7	94,6	110,4	
	privreda	102,1	98,9	113,7	
Vojvodina	ukupno	102,1	92,3	110,2	
	privreda	103,2	95,4	114,4	
	Realni indeksi zarada bez poreza i doprinosa				
Republika Srbija	ukupno	100,7	88,2	103,0	
	privreda	101,3	91,8	106,3	
Centralna Srbija	ukupno	100,7	89,1	103,4	
	privreda	101,1	93,1	106,5	
Vojvodina	ukupno	100,7	85,9	102,0	
	privreda	101,8	88,8	105,9	

CENE MANJE SAMO NA SAJTU MINISTARSTVA TRGOVINE

Ako danas u radnji pazirate ulje, mleko, hleb i kilogram piletine, platićete za oko 24% više nego lane, kaže računica iz trgovinskog lanca „Jabuka“ čije su radnje poznate po nešto nižim cenama. U drugim trgovinama ova razlika još nepovoljnija za potrošače: stotine i hiljade proizvoda je tokom ove godine poskupelo, a koliko tačno, niko i ne zna, ali se trgovci slažu da su svi proizvodi, u proseku, skuplji za oko 20 odsto.

Masovna poskupljenja počela su u avgustu ove godine. Rekord u poskupljenju pripada litru ulja koje je lane prodavano od 77 do 86,5 dinara, dok je sada od 119 do 140. Ulje je od avgusta poskupelo dva puta, mleko i mlečni proizvodi tri, svinjsko i juneće meso dva puta. Brašno i šećer su, takode, od avgusta dva puta poskupeli. U avgustu ove godine u odnosu na isti mesec prošle, cene na malo povećane su za 7,9 odsto, a u odnosu na decembar 2009. za 6,7 odsto. I troškovi života avgusta ove u odnosu na isti period prošle godine povećani su u proseku za 6,3 odsto.

Nisu samo prehrambene namirnice poskupele, već i kućna hemija. Tako je, na primer, za prašak za veš prošle godine trebalo da se izdvoji od 229 do 350 dinara, a ove od 249 do 374. Međutim, po računici Ministarstva trgovine i usluga, većina, da ne kažemo gotovo svi proizvodi su ove godine pojeftinili, što nema osnove u realnom životu. Tako su, po ovom ministarstvu (videti sajt Ministarstva), ove godine pojeftinili pšenično brašno i ulje za četiri, šećer za osam, a meso u proseku 30 dinara?!

Nije poskupela samo hrana, već i bela tehnika – nakon uvođenja ekološke takse u aprilu ove godine, u Srbiji je sva bela tehnika poskupela za 15 do 20 odsto. Ekološka taksa se plaća po kilogramu robe, tako da je za veš-mašinu ili frižider taksa oko 2.000 dinara. Od početka godine tri puta je poskupelo i gorivo, a (ne)očekivano je poskupelo i grejanje.

Nažalost, ni to nije sve, jer se i nadalje očekuju nova i nova poskupljenja. Tako će od tri do 10 odsto poskupeti mleko, a mlečni proizvodi od dva do 12. Poskupeće i „dijamant“ stoni margarin, i to za 10 odsto, a „bebi king“ dečja hrana za čak 20 odsto. Kućna hemija će poskupeti od četiri do devet odsto. Mesari najavljuju poskupljenje...

ПРИЈЕМ У РАДНИ ОДНОС

ПИТАЊЕ: Да ли кандидат који испуњава услове прописане чланом 120. Закона о основама система образовања и васпитања има право да поднесе приговор органу управљања у року од 8 дана од дана достављања обавештења да по конкурс у није изабран ни један кандидат и да ће се за то радно место расписати нови конкурс?

ОДГОВОР: Одредбом члана 130. ст. 5. и 6. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09) прописано је да директор доноси одлуку о избору кандидата у року од 30 дана од дана истека рока за подношење пријава, као и да кандидат незадовољан одлуком о изабраном кандидату може да поднесе приговор органу управљања, у року од осам дана од дана достављања одлуке. Ставом 7. истог члана Закона прописано је да ако по конкурс у није изабран ниједан кандидат, расписује се нови конкурс. Имајући у виду да у конкретном случају нема одлуке о изабраном кандидату, већ ће се расписати нови конкурс, лица која су конкурисала немају право на приговор школском одбору. Такође, није прописана обавеза обавештавања кандидата да ће се расписати нови конкурс. (*Мишљење Министарства просвете, бр. 112-01-43/2010-07 од 17.2.2010.*)

ПИТАЊЕ: Да ли је директор школе поступио законито када је, средином августа ове године, примио лице у радни однос на одређено време (конкретно наставника енглеског језика, јер је претходна колегијина дала отказ), при чему је игнорисао листу наставника за чијим радом је престала потреба и пријем у радни однос извршио без конкурса? Да ли је директор био у обавези да претходно провери у Националној служби за запошљавање постоје ли незапослена стручна лица за тај предмет? Такође, да ли је синдикат требао да буде консултован по овом питању?

ОДГОВОР: Заснивање радног односа на одређено време без конкурса у установи за образовање и васпитање могуће је само у случајевима утврђеним у одредби члана 132. став 1. Закона о основама система образовања („Службени гласник РС“, број 72/09):

замена запосленог одсутног до 60 дана;

попуњавање упражњеног радног места до коначности одлуке о избору кандидата по расписаном конкурс у;

попуњавање упражњеног радног места до избора кандидата, када се на конкурс не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове – до завршетка школске године;

извођење верске наставе, ако се на конкурс не пријави ниједан кандидат који испуњава услове за рад на неодређено време.

Као што се може закључити, не рачунајући пријем у радни однос на одређено време наставника верске наставе, реч је о случајевима који захтевају брзо реаговање директора установе како би се благовремено и привремено попунили упражњени послови, односно радно место, чиме се омогућава несметано одвијање процеса рада установе.

Управо због хитности, ако наступи неки од наведених случајева, директор вршећи пријем у радни однос није везан правилима која важе за пријем у радни однос по конкурс у. Наравно, премда он има право да пријем у радни однос на одређено време без конкурса изврши по сопственом избору и без прибављања било чијег мишљења, то не значи да његов избор не треба да буде руковођен интересима процеса рада установе. Из тога произлази закључак да савесно поступање налаже директору да провери код Националне службе за запошљавање да ли има незапослена лица која испуњавају услове за обављање упражњених послова. Ако таквих лица има, сматрамо да директор треба да покуша најпре да неке од њих радно ангажује, па тек ако то није могуће – да прими у радни однос лице које нема одговарајуће образовање или не испуњава неки други услов за обављање упражњених послова. Напомињемо да радни однос у установи ни на одређено време не може засновати лице које нема психичку, физичку и здравствену способност за рад са децом и ученицима.

Најзад, пријем у радни однос у случајевима из члана 132. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања врши се без обзира на листу запослених за чијим је радом престала потреба. Такав однос произлази из правила да се радни однос на основу споразума о преузимању са листе запослених за чијим је радом престала потреба заснива искључиво на неодређено време, а то онда није случај.

ПИТАЊЕ: Шта треба да садржи мишљење репрезентативног синдиката пре пријема у радни однос?

ОДГОВОР: Одредбом члана 131. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 72/09) прописано је да запослени који је у установи у радном односу на неодређено време, а остао је нераспоређен или има статус запосленог са непуним радним временом на основу члана 137. ст. 2. и 3. овог закона, остварује право на преузимање стављањем на листу запослених са које се врши преузимање. Одредбом члана 5. став 1. Посебног колективног уговора за запос-

лене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, број 12/09) прописано је да су пре почетка школске године начелници школских управа, активни директора и репрезентативни синдикати дужни да заједнички разматрају листу запослених за чијим радом је у потпуности или делимично престала потреба у тој школској години. Ставом 3. истог члана уговора прописана је обавеза послодавца, тј. директора, да пре пријема у радни однос прибави мишљење репрезентативног синдиката установе. Под мишљењем репрезентативног синдиката у смислу ове одредбе сматра се мишљење о томе да ли је директор пре расписивања конкурса имао у виду наведену листу, тј. да се на наведеној листи налази лице које је могло бити преузето, а које испуњава све законске услове и услове прописане актом о организацији и систематизацији радних места за обављање послова на том радном месту. У том смислу, мишљење синдиката представља изјашњење о томе да ли је испоштована процедура пријема у радни однос прописана Законом и Посебним колективним уговором и не представља одређивање за конкретни кандидата. (*Мишљење Министарства просвете бр. 110-00.58/2010-07 од 19. фебруара 2010.*)

ПИТАЊЕ: Како се врши распоређивање директора након престанка дужности?

ОДГОВОР: Одредбом члана 64. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 72/2009), прописано је да се директор установе коме престане дужност због истека другог и сваког наредног мандата или на лични захтев, распоређује на послове који одговарају степену и врсти његовог образовања. Ставом 2. истог члана Закона прописано је да ако нема одговарајућих послова у истој или другој установи, лице из става 1. овог члана остварује права као запослени за чијим радом престане потреба, у складу са законом. Из наведене одредбе закона произилази да се директор школе по престанку дужности распоређује на послове који одговарају степену и врсти његовог образовања. Уколико таквих послова нема врши се рангирање према поменутиим критеријумима на начин, под условима и по поступку за све запослене у школи. (*Мишљење Министарства просвете бр. 011-00-078/2010-07 од 16. марта 2010.*)

ПИТАЊЕ: Занима ме да ли се у основној школи неоправдани часови сабирају (I + II полугодиште) или иду посебно прво, па онда друго полугодиште опет испочетка? Ово питам зато што знам да се у различитим основним школама различито поступа.

ОДГОВОР: У Закону о основама система образовања и васпитања, члан 113, се као теже повреде обавезе ученика наводи неоправдано изостајање са наставе најмање 35 часова и учестало чињење лакших повреда обавеза. У члану 115 се наводи да се ученику смањује оцена из владања због изречене васпитно-дисциплинске мере, али и да се понашање ученика прати, те се оцена поправља када дође до позитивне промене у његовом понашању. Треба имати у виду да ова наставна година траје од септембра 2010. до јуна 2011. године. Сваком ученику је дата могућност да своју оцену из владања поквари, али и поправи, у зависности од тога како остварује своје обавезе. Ипак број (не)оправданих часова који се евидентира на крају школске године мора бити у складу са стањем од септембра до јуна. У оквиру владања утврђених законом, просветни инспектор врши контролу прописане евиденције коју води установа.

ПИТАЊЕ: Да ли се при утврђивању висине отпремнине запосленом који је проглашен технолошким вишком, ради утврђивања просечне зараде узимају у обзир и стимулације (бонуси) и други додаци исплаћени запосленом у последња три месеца?

ОДГОВОР: У члану 104. став 1. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/2005, 61/2005 и 54/2009 – даље: Закон), прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

Према члану 105. став 1. Закона, зарада из члана 104. став 1. овог закона састоји се од зараде за обављање рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и сл.) и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду.

Према ставу 3. овог члана, под зарадом у смислу става 1. овог члана сматрају се сва примања из радног односа, осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тач. 1) до 4) овог закона и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1) овог закона.

Према томе, код утврђивања просечне зараде коју је запослени остварио у последња три месеца, за исплату отпремнине, у смислу члана 159. Закона, узимају се сва примања која је запослени остварио у та три месеца осим накнаде трошкова наведених у ставу 3. члана 105. овог закона.

LADY GAGA PREDMET UNIVERZITETSKE NASTAVE

Studenti Univerziteta Južne Karoline od januara će imati kurs sociologije čija će glavna tema biti trenutno najkontroverznija pop pevačica Lady Gaga. Univerzitet će svojim studentima ponuditi kurs na kojem će moći da proučavaju sociološku dimenziju kulturnog fenomena nazvanog „Lady Gaga“. Poznata pevačica, koja svojim ekscentričnim ponašanjem ne prestaje da privlači pažnju svetske javnosti, postaće predmet ozbiljne univerzitetske nastave, a polaznici će pokušati da „razjasne osnovne sociološke dimenzije slave“ popularne američke pevačice.

Kurs će voditi profesor sociologije Metju Deflem, koji je bio na više od 28 koncerata „Lejdi Gage“, skupio više od 300 CD-ova i osnovao sajt za njene obožavaoce. Deflem je objasnio da je osmislio ovaj kurs kako bi studentima približio fenomen slave i pomogao im da shvate šta znači biti poznat u savremenom društvu.

MAJMJUN NA UNIVERZITETU

Jedan šimpanza koji je pobjegao iz zoološkog vrta pronađen je u klupi Univerziteta u Gazi, ispričao je jedan zaposleni. Kratkotrajna sloboda Šimpanzu koji je pobjegao iz obližnjeg zoo vrta prva je u sali za predavanja ugledala jedna studentkinja koja je digla uzbunu. Zaposleni su u pomoć pozvali čuvere vrta koju su životinju, živu i zdravu, vratili u kavez.

SUD UKINIO PRISUSTVO POLICIJE NA UNIVERZITETIMA

Visoki administrativni sud u Egiptu potvrdio je 23. oktobra presudu kojom se ukida višedecenijsko prisustvo policije na univerzitetima, saopšteno je iz tog suda. Sud je „odlučio da podrži presudu kojom se odbacuje odluka ministra unutrašnjih poslova o uspostavljanju bezbedonosnih jedinica na prostoru univerziteta“, navedeno je u saopštenju suda. Visoki sud je odbacio žalbu vlade na presudu niže sudske instance kojom se stalno prisustvo policije na univerzitetima smatra neustavnim. Niži sud je 2008. presudio po tužbi grupe profesora sa univerziteta u Kairu, koji su se dugo vremena borili za nezavisnost akademskih institucija.

Iz ministarstva unutrašnjih poslova, za sada, nije bilo komentara na presudu, preneo je Rojters. Grupe za ljudska prava dugo su kritikovale prisustvo policije na univerzitetima, navodeći da je njihova jedina svrha sprečavanje studenata da se politički angažuju. Iako je odluka suda konačna, vlada može da pribegne vanrednim merama, kao što je činila u prošlosti, i time zaobide zakon, naveo je BBC.

AMERIČKI SREDNJOŠKOLCI NESIGURNI U SVOJU SEKSUALNO OPREDELENJE

Najnovija anketa urađena među srednjoškolicima u Njujorku pokazala je da ta populacija u velikom procentu upražnjava seks sa oba pola. Njujorska služba za zdravlje i mentalnu higijenu anketira o seksualnoj aktivnosti tinejdžera u školama svake druge godine kako bi, na osnovu njihovih sklonosti, planirala ciljne programe i akcije. Stručna analiza 17.220 anketnih listića njujorskih srednjoškolaca, čiji su rezultati objavljeni u časopisu „Pedijatrija“, pokazala je da su tinejdžeri seksualno vrlo aktivni i da su skloni sticanju raznih iskustava - njih 7.261 je izjavilo da je imalo seksualne odnose.

Okolo 9,3 odsto tinejdžera je odgovorilo da je barem jednom imalo seksualni odnos sa partnerom istog pola. Od anketiranih mladića 93,1 odsto je odgovorilo da je imalo odnose samo sa suprotnim polom odnosno devojka, 3,2 odsto samo sa muškarcima, a 3,7 odsto sa partnerima oba pola. Od anketiranih devojaka 88,1 odsto je odgovorilo da je imalo odnose samo sa muškarcima, 3,2 odsto ih je imalo seks samo sa ženama, a 8,7 odsto je za partnere imalo oba pola. Na pitanja o seksualnoj opredeljenosti, 38,9 odsto je odgovorilo da sebe smatra „heteroseksualcem ili strejt osobom“, dok je najviše odgovorilo da „nije sigurno“ u svoje seksualne sklonosti.

IRANCI ZABRANILI KATEDRE ZA DRUŠTVENE NAUKE

Iranske vlasti usvojile su nove zabrane za 12 društvenih nauka koje se izučavaju na univerzitetima u toj zemlji, a koje režim vidi kao „zapadnjačke“ i za koje smatra da nisu u skladu sa islamskim učenjem. Zvaničnik Ministarstva obrazovanja Abolfazl Hasani objasnio je danas na državnom radiju da se novim merama univerzitetima zabranjuje da otvore nove katedre na kojima bi se izučavali pravo, filozofija, oblast ljudskih prava, ženske studije, političke nauke i menadžment.

Iranska vlada trebalo bi, takođe, da ponovo razmotri sadašnje programe na više desetina univerziteta u zemlji. Odluka vlasti predstavlja odgovor na zabrinutost iranskog verskog vođe Ajatolaha Alija Kamenejija da bi ti predmeti mogli da izazovu sumnje u veru.

ŠKOLA KAZNILA UČENIKA JER JE PRDNUO U AUTOBUSU

Kristijan Samers vraćao se iz škole školskim autobusom, kada je osetio da mu je stomak naduven i „pustio goluba“. To se pokazalo kao jako loš potez. Dok je 11-godišnjem Kristijanu iz Klivlenda u državi Ohajo ova situacija bila smešna, vozačica autobusa njegovu smrdljivu šalu nije smatrala duhovitom, već je zaključila da ga treba kazniti. Dečak je zbog jednog „goluba“ dobio disciplinsku opomenu i zadržan je u školskom pritvoru sat vremena. Vozačica je u svom izveštaju navela: „Rekla sam mu da to nije smešno ni pristojno prema ostalim putnicima. Dok su drugi vrištali, on se smejao.“ Ali cela priča se ne završava tu. Roditelji dečaka su smatrali da je njihov sin bez razloga kažnjen, pa su otišli u lokalnu TV stanicu i izneli svoj slučaj. Iz toga je nastao dvominutni video prilog koji govori od „golubu“ i neželjenim posledicama. Na dečaka je ova kazna ostavila trajne posledice, tvrde njegovi roditelji, pa se sada mališan boji da „pusti goluba“, a ako to ponovi u autobusu mogao bi biti suspendovan iz škole na nekoliko dana.

POVRATAK NA STUDIJE U 101-OJ GODINI

Jedan od boraca za nezavisnost Indije Bolaram Das obeležio je 17. oktobra 100-ti rođendan najavom povratka u školsku klupu. Das je upisao doktorske studije na Univerzitetu Gauhati u severoistočnoj državi Asam, što ga čini verovatno najstarijim studentom u Indiji. „Za svojih 100 godina učinio sam mnogo toga u sferi društva, politike, upravljanja i religije... Mislio sam da moram da radim na doktoratu koji bi mogao da zadovolji moju glad za znanjem“, rekao je Das na proslavi rođendana u subotu. Tema Dasove doktorske disertacije je uloga njegovog rodnog sela u širenju neovishnuizma, liberalnog, monoteističkog pravca hinduizma kome se pripisuje zasluga za ukidanje društvenih podela u državi Asam. Das je dodao da želi da proširi interesovanje i verovanje u filozofiju te religije - jednog boga i humanizam.

Das je imao 19 godina kada je zatvoren zbog učešća u protestu zbog britanske vladavine 1930. godine i proveo je dva meseca na teškoj robiji da bi zatim počeo da studira prava i ekonomiju. Kongresnoj partiji, koja se nalazila na čelu pokreta za nezavisnost Indije, pridružio se 1945. godine, a Indija je stekla nezavisnost dve godine kasnije. Das je radio kao učitelj, pravnik i sudija, a penzionisao se 1971. godine. Otac je šestoro dece, ima 10 unuka i jedno prauunučje.

Das je imao 19 godina kada je zatvoren zbog učešća u protestu zbog britanske vladavine 1930. godine i proveo je dva meseca na teškoj robiji da bi zatim počeo da studira prava i ekonomiju. Kongresnoj partiji, koja se nalazila na čelu pokreta za nezavisnost Indije, pridružio se 1945. godine, a Indija je stekla nezavisnost dve godine kasnije. Das je radio kao učitelj, pravnik i sudija, a penzionisao se 1971. godine. Otac je šestoro dece, ima 10 unuka i jedno prauunučje.

Das je imao 19 godina kada je zatvoren zbog učešća u protestu zbog britanske vladavine 1930. godine i proveo je dva meseca na teškoj robiji da bi zatim počeo da studira prava i ekonomiju. Kongresnoj partiji, koja se nalazila na čelu pokreta za nezavisnost Indije, pridružio se 1945. godine, a Indija je stekla nezavisnost dve godine kasnije. Das je radio kao učitelj, pravnik i sudija, a penzionisao se 1971. godine. Otac je šestoro dece, ima 10 unuka i jedno prauunučje.